

metalurg

REVILJA SKUPINE IMPOL

SOOČAMO MNENJA:
IZZIVI
VODIJ

PRAVI IMPOLČANI
BRANKO VRBEK:
TREBA JE
VZTRAJATI
IN NIKOLI
OBUPATI

Prostovoljno
delo duševno
nahrani
človeka

Jože Fajs
dela s srcem

IMPOL PCP
ZA BOLJŠE
POGOJE DELA

Obiskali smo Impol Seval

Direktor Impol Sevala Ninko Tešić pravi, da mora biti dober vodja pošten. Od svojih menedžerjev pričakuje, da so delu predani in se vsak dan trudijo delati boljše.

Nauki zgodovine

Urednica: Nina Potočnik

Zukrajinsko krizo so se ohladili odnosi Rusija – ZDA – Evropa. Nemška hegemonija vse bolj prodira v življenje držav Evropske unije. Danes je na vrsti Grčija, jutri – kdo ve? Francija in Velika Britanija postajata vse bolj zadržani, skorajda nemočni. Kapitalna odvisnost držav od Nemčije dosega mejo, ki sproža tudi politično odvisnost. Tokrat je njihova taktika za doseganje nadvlade bolj prefinjena, subtilna in tudi manj opazna. Smo žabe, ki se kuhamo v nemškem kotlu. Pojavljajo se tudi dolgotrajne težave z brezposelnostjo. Po podatkih International Labour Organization je bilo leta 2013 brezposelnih kar 202 milijona ljudi, številka se je v primerjavi z letom 2012 povečala za 5 milijonov. Projekcije kažejo, da bo število brezposelnih do leta 2018 poraslo na 215 milijonov. Vsako leto naj bi bilo na voljo 40 milijonov novih delovnih mest, medtem ko na trg dela vsako leto vstopi 42,6 milijona iskalcev zaposlitve. Brezposelnost posebej močno prizadene mlado populacijo. Po ocenah naj bi bilo v letu 2013 brezposelnih 74,5 milijona mladih v starosti med 18 in 24 let. Kriza brezposelnosti ni le evropska, vre namreč po celem svetu. Pričakovanja ljudi rastejo, realnost je vse ostrejša. Razlike med sloji postajajo vse večje – bogati naj bi v zadnjih osmih letih krize postali še bogatejši. Če čas zavrtimo 70 oziroma 80 let nazaj, so določene podobnosti srhljive: kriza dobrin, pomanjkanje prostora, rast brezposelnosti, propadanje idej o demokraciji, pojavi totalitarnih, nacističnih idej, razpad institucije države, izguba zaupanja v politiko ipd. Obenem se moramo zavedati, da obdobje miru v Evropi – z izjemo Balkana – traja precej dlje kot je kadarkoli v zgodovini. Kako dolgo še lahko zdrži? In kaj to pomeni za Slovenijo? Slovenska statistika zadnjih 150 let govori o tem, da ima povprečni Slovenec manj kot odstotek možnosti, da bo umrl v enaki državi, kot se je rodil. Navsezadnje smo izredno mlada država, naša nezrelost je – na žalost – vse bolj očitna.

Zato je v času vsesplošne negotovosti lepo vedeti, da so določene stvari v življenju bolj stabilne. Letošnje leto namreč skupina Impol praznuje 190 let, kar pomeni, da je bilo podjetje sposobno prestati številne krize, med njimi tudi prvo in drugo svetovno vojno, osamosvojitve Slovenije, izgubo skoraj celotnega trga v devetdesetih letih prejšnjega stoletja in tudi krizo, ki se je pojavila med leti 2008 in 2009. Številni ljudje, ki so bili oziroma so še del ožjega vodstva Impola, se strinjajo, da so za dolgotrajno stabilno poslovanje zaslužni predvsem pripadnost, enotnost, predanost in lojalnost zaposlenih, ki imajo do Impola poseben odnos. Želijo, da podjetje ustvarja in raste ter da obstane. Zaposleni se zavedajo pomena podjetja za njihovo prihodnost, za prihodnost njihovih družin in za bodočnost lokalnega okolja. In znajo združiti moči, ko je treba, ki jih številna manj složna podjetja zaradi notranjih razprtij nikoli niso bila sposobna. Zgodovina je res preteklost, ki je minila, vendar ne smemo zanemariti njenih naukov, ki nas lahko veliko naučijo tudi o naših pričakovanjih in ravnanjih v prihodnosti.

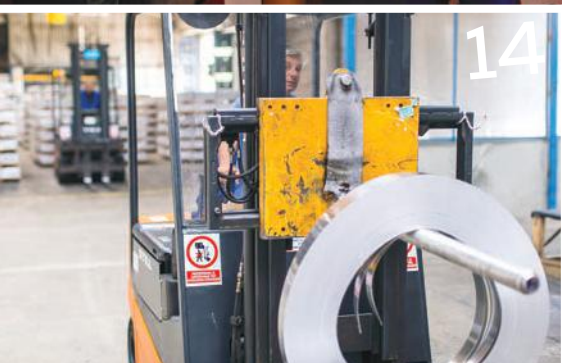
Kolofon

Urednica: Nina Potočnik
Avtorji fotografij: Nino Verdnik, Urša Zidanšek
Avtorica ilustracij: Tina Zidanšek
Grafična zasnova in prelom: Urša Zidanšek
Grafična zasnova naslovnice: Aritmija, d. o. o.
Vir fotografij: www.sxc.hu, www.freegreatpicture.com in osebni arhivi.
Tisk: Grafis, d. o. o.
Naklada: 1.100 izvodov.
Naslov uredništva: Metalurg, Trg svobode 26, 2310 Slovenska Bistrica
Elektronska pošta: nina.potocnik@kadring.si
Telefon: 02/80 55 209
Nagrade v tej številki podarja SBERBANK.

Ujeli smo vas ...

Kazalo

Zagorelo je v Impolu LLT	5
Metalurg popotnik	6
Naložbe v Sevalu	11
»Kaj je s tem linijskim nadzorom?«	14
Izzivi vodij	16
Intervju meseca: Jože Fajs	20
Ali bo moj otrok dobil dobro zaposlitev?	22
Poletni utrinki	30

*Ljudje pogosto rečejo,
da motivacija ne traja večno.
Hja, prav tako tudi eno tuširanje ne.
Zato pa se priporoča dneuno!*

Zig Ziglar

Novi stiskalnici žlindre

Delež stisnjene žlindre bo porastel iz 24 na 75 odstotkov

Tekst: Andrej Kolmanič

V družbi Impol LLT se je s povečanjem proizvodnje povečala tudi količina nastale aluminijeve žlindre. Obseg nastanka žlindre je odvisen od različnih dejavnikov: od vhodne surovine, načina upravljanja s pečmi in postopka posnemanja. Trenutno se letna količina žlindre giblje okrog 4.000 ton. Največji izkoristek dosežemo, če žlindro stisnemo takoj po posnemanju, ko je še v vročem stanju. Tako se iz nje iztisne (izcedi) aluminij, obenem pa se z zadržitvijo preprečita dodatna oksidacija in izgorevanje aluminija. Impol LLT je zato že leta 1999 kupil stiskalnico za obdelavo žlindre, ki

nastane na obeh plinskih talilnih pečeh in na vseh treh livnih pečeh Gautschi. Posnematno korito stiskalnice je prostorninsko prilagojeno takratni obliki peči in je zelo veliko. »Stara« oblika peči je namreč takšna, da se celotna peč čisti skozi majhna vrata v velikosti enega kvadratnega metra.

V sklopu naložb v povečanje livnih kapacitet smo nabavili peči drugačnih oblik z večjimi vrati. Prav vsa vrata novih peči so velika najmanj štiri kvadratne metre, kar pomeni, da se celotna količina žlindre, ki je z uporabo novejših tehnologije celo manjša, porazdeli na več korit.

Ker obstoječa stiskalnica prostorninsko in kapacitetno ni primerna, smo lahko do sedaj stisnili le 24 odstotkov žlindre. Zato smo se odločili za naložbo v novo stiskalnico. Zaradi značilnosti peči, dimenzij vrat in povprečnih količin žlindre na saržo smo se odločili za nabavo precej manjše stiskalnice oziroma zaradi potrebne kapacitete za dve stiskalnici. **Z vsemi tremi stiskalnicami bomo lahko stisnili 75 odstotkov nastale žlindre.**

Novi stiskalnici sta namenjeni obdelavi žlindre, ki nastane na glavni komori Hertwich peči, novi in načrtovani ST-peči ter indukcijskih pečeh. S stiskanjem pričakujemo od 10- do 12-odstotni izkupiček aluminija iz celotne količine žlindre ob obdržanem deležu aluminija v iztiskani žlindri. Trenutno izvajamo poizkusno obratovanje in imamo kar nekaj težav zaradi velikih razlik v količini žlindre po saržah in na pečeh. Vse skupaj rešujemo z dobaviteljem opreme ALTEK. Prav tako pripravljamo novo lokacijo, kjer bomo postavili vse tri stiskalnice skupaj s primernim prostorom za odlaganje korit.

Novi stiskalnici sta namenjeni obdelavi žlindre, ki nastane na glavni komori Hertwich peči

Pohvalno

Solidarnostna pomoč valjarne

Branko Kamenik

Ninko Tešić

Bistriški vintgar je naš ponos

Proizvodni proces RRT v družbi Impol FT je sodeloval v solidarnostni akciji pri zbiranju zamaškov za Lana Pušnika. Prejeli so tudi zahvalo, ki so jo ponosno izobesili na njihovo oglasno desko. **Njihovo solidarnost toplo pozdravljamo in jo dajemo za zgled!**

Ekipo zaposlenih iz skupine Impol se je udeležila tekmovanja, v katerem so se vozniki pomerili v svojih spretnostih pri vožnji z viličarjem. Najbolje se je odrezal **Branko Kamenik**, ki je osvojil drugo mesto in bo septembra zastopal barve slovenske zastave na svetovnem prvenstvu.

Ninko Tešić, direktor Impol Sevala, se je uvrstil med **30 nagrajencev Najmenedžer desetletja**. Nagrade je v Sarajevu v začetku julija podelila Agencija za izbor in promocijo najmenedžerjev BiH, JV in Srednje Evrope. Za osvojen uspeh mu čestitamo!

V akciji Uredimo Bistriški vintgar je sodelovalo preko 20 prostovoljcev, ki so pokazali, da je v slogi moč in da lahko veliko naredimo, če si pomagamo. V okviru akcije so se uredile klopi, mize in didaktični kotichek. **Vsem prostovoljcem se za sodelovanje zahvalujemo.**

Skupščina potrdila predlagane sklepe

V letu 2015 poslujemo skladno s cilji, ki smo si jih zastavili

Tekst: Nina Potočnik

V petek, 17. julija, je v prostorih upravne stavbe potekala skupščina družbe Impol 2000, d. d. Prisotni so potrdili sklepe, ki jih je predlagal upravni odbor.

Dividende do konca oktobra

Bilančni dobiček iz leta 2014 je znašal 31.288.571,77 evra. Skupščina je potrdila, da se 3,2 odstotka dobička (to je 1.002.760,98 evra) nameni za dividende. Slednje pomeni, da bodo delničarji prejeli izplačilo 0,94 evra bruto na delnico. Dividende bodo nakazane **do konca oktobra** vsem delničarjem, ki so bili 13. julija 2015 vpisani v delniško knjigo. Zastaralni rok za izplačilo dividend, ki je pet let, prične teči s 1. novembrom 2015.

Nagrade članom uprave

Skupščina je prav tako potrdila, da se nagrade članom uprave, ki je delovala do vključno 31. decembra 2014, oblikujejo za predsednika uprave v višini 0,35 odstotka doseženega konsolidiranega čistega dobička skupine Im-

pol 2000, d. d., v poslovnem letu 2014 in za vsakega člana uprave v višini 0,28 odstotka od doseženega konsolidiranega čistega dobička skupine Impol 2000, d. d., v poslovnem letu 2014.

Razrešnica nadzornemu svetu in upravi

Nadzornemu svetu in upravi Impola 2000, d. d., se je podelila razrešnica. Skupina Impol je namreč v letu 2015 prešla iz dvotirnega v enotirni sistem upravljanja.

Poslovanje v 2015

Skupina Impol je v prvem polletju poslovala skladno z zastavljenimi cilji. V primerjavi s prvo polovico leta 2014 se je načrtovan obseg proizvodnje povečal za tri odstotke. Skladno s pričakovanji bo druga polovica leta zahtevnejša zaradi manjših prodajnih aktivnosti v avgustu in decembru. Obseg naročil za drugo polovico leta je kljub temu obetaven, kar kaže, da bo jubilejno leto 2015 ob praznovanju 190-letnice eno boljših v zgodovini poslovanja skupine Impol.

Vrednost delnic

Tekst: Darja Spindler

Z nani so podatki o ne-revidirani knjigovodski vrednosti delnice družbe Impol 2000, d. d. Knjigovodska vrednost delnice po zadnjem mesečnem obračunu v letu 2015 znaša **50,30 evrov**, knjigovodska vrednost delnice, ugotovljena iz konsolidirane bilance stanja skupine Impol (izključen kapital manjšinskih lastnikov), pa znaša **101,58 evra**.

Dosežena povprečna prodajna cena delnice družbe Impol 2000, d. d., v obdobju od 1. januarja do 30. junija 2015 je bila **9,83 evra**.

Zagorelo je v Impolu LLT

Impolski poklicni gasilci prvi pogumno proti požaru

Tekst: Urša Zidanšek

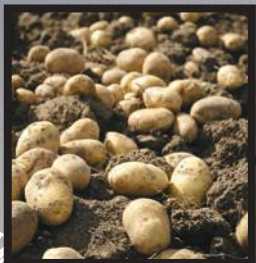
D evetega julija je okolico Industrijske cone Impol malo pred deveto uro zvečer preglasil zvok gasilskih siren. Zagorel je manjši del čistilne filtrirne naprave za dimne pline v livarni družbe Impol LLT. Prvi so h gašenju ob pomoči zaposlenih pristopili poklicni gasilci v Impolu, nato se jim je pridružilo še okoli 40 gasilcev gasilskih društev Slovenska Bistrica, Zgornja Bistrica in prostovoljnega industrijskega društva Impol. Po besedah gasilcev sta največjo nevarnost poleg tega, da je šlo za notranji požar, predstavljala gašenje na višini in para, ki je pri tem nastajala. Organizirali so se v napadalne skupine, ki so se izmenjevale na 15 do 20 minut. S skupnimi močmi so gasilci požar lokalizirali in ga pogasili, tako da škodljivih izpustov ali katerihkoli drugih nevarnosti za okolje ni bilo. Po besedah direktorja družbe Andreja Kolmančiča je nastala škoda znašala 275.000 evrov. K tem stroškom bo treba dodati še izvedbo dodatnih ukrepov na sistemu, da se požar ne bi ponovil. Direktor družbe predvideva, da bo to znašalo dodatnih 100.000 evrov. Sanacije poškodbe so se lotili takoj po nastanku dogodka in tako je čistilna naprava 16. julija ponovno obratovala s polno močjo.

Gasilci so se organizirali v napadalne skupine in se izmenjevali na 15 do 20 minut

Montreal, Kanada

Kanadski pridelovalci krompirja imajo nenavadno težavo. Že več mesecev se borijo proti neznanim »prehranskim teroristom«, kot so jih poimenovali, ki v njihov krompir, tik preden prispe na trgovinske police, nastavljajo igle in podobne ostre predmete. Policija si prizadeva najti storilce, obupani kmetje pa za prijetje odgovornih ponujajo kar pol milijona kanadskih dolarjev nagrade (okoli 360 tisoč evrov).

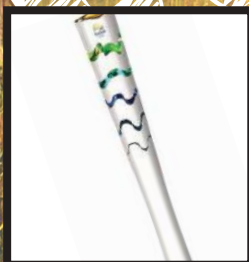
Calais, Francija

V iskanju boljšega življenja je na tisoče migrantov, večinoma iz Sirije, Libije in Eritreje, preplavilo francosko obmorsko mesto Calais, ki je z železnico povezano z Veliko Britanijo. Migranti so skušali vdreti na železniški terminal in se preko predora prebiti do Otoka, pri tem pa se jih je mnogo poškodovalo, nekaj tudi tragično.

Washington, ZDA

Po devetih letih in pol je sredi julija Nasina sonda New Horizons dosegla Pluton. Pri Nasi so seveda navdušeni, veliko zanimanja pa je »srčkasti« planet požel tudi med ostalimi zemljani. Sonda New Horizons je naredila ogromno fotografij pritlikavega planeta, ki jih bo na Zemljo pošiljala še več mesecev.

Brazilija

Leto dni pred začetkom poletnih olimpijskih iger v Rio de Janeiru so organizatorji predstavili olimpijsko baklo. Ta je v pretežni meri narejena iz recikliranega aluminija, tehta pa med kilogramom in kilogramom in pol. Na njej bodo motivi zemlje, morja, gora, neba in sonca.

Južna Afrika

Zaradi vse večjih pritiskov k zmanjšanju porabe energije so mnoge države in podjetja prisiljena k inoviranju. Tako sta združili moči Nemčija in Južnoafriška republika, ki sta razvili tehniko segrevanja in topljenja kovin (tudi aluminija) s pomočjo solarnih ogledal in sončne energije.

Metalurg popotnik

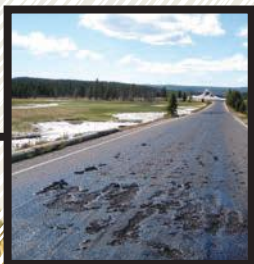
London, VB

Na Otoku znajo poskrbeti tudi za »zabavo«. Tako so britanski policisti pretekli mesec iz zapore na jugu Londona izpustili napačnega zapornika, ki je bil zaradi tatvin, ropov in kraj obsojen na devet let zapore. Izpuščeni zapornik se sedaj sprehaja po londonskih ulicah, srka pivo in se fotografira ob policijskih avtomobilih.

Švedska

Švedska se je odločila, da se na poseben način zahvali krvodajalcem in jih s tem spodbudi, da še naprej darujejo kri. Vsak, ki pri njih daruje kri, namreč prejme kratko SMS sporočilo z zahvalo. Sporočilo prejme tudi, ko njegovo kri dobi bolnik.

Nemčija

Ekstremna vročina, ki je letos zajela večji del Evrope, ne prizanaša niti cestam. V Nemčiji imajo tako številne težave v prometu, pa ne zaradi navala dopustnikov, ki drviijo proti Sredozemlju ali na sever, temveč zaradi zmehčanega asfalta in talnih cestnih oznak. Poškodbe razbeljenega cestišča so še posebej nevarne za motoriste.

Kitajska

Goodyear bo na Kitajskem pričel izdelovati pnevmatike, pri katerih bodo v gumeni zmesi za tekalno plast uporabili vir silike, pridobljene iz odpadkov, ki nastanejo pri žetvi riža. S tem bodo pripomogli k varovanju okolja, kupcem pa ponudili pnevmatike z večjim izkoristkom goriva.

Otok Reunion

Konec julija je na francoski otok Reunion v Indijskem oceanu naplavilo del letalskega krila, za katerega se je izkazalo, da pripada letu in pol pogrešanemu letalu Boeing 777 malezijske letalske družbe Malaysia Airlines. Letalo je z 239 ljudmi na krovu skrivnostno izginilo marca 2014, ko je letelo iz Kuala Lumpurja v Peking.

Obiskali smo Impol Seval

Tekst: Nina Potočnik

Impol Seval se je pridružil skupini Impol leta 2002 z nakupom 70-odstotkov lastniškega deleža. V naslednjih 13 letih se je s pomočjo naložb v razvoj, ustreznega upravljanja in širjenja prodajne mreže obseg prodaje povečal iz 12.000 ton na 50.000 ton. Danes je v Impol Sevalu zaposlenih 693 ljudi. Podjetje velja za eno najuspešnejših srbskih družb, prav tako je med najpomembnejšimi srbskimi izvozniki. S Sanjo Bosiljčič in Ninikom Tešičem smo se pogovarjali o razlikah med Slovenijo in Srbijo, filozofiji vodenja podjetja, razvoju Impol Sevala in izzivih v prihodnosti.

Slovinci in Srbi

Sanja Bosiljčič: Slovenci bolj redoljubni, a manj družabni

Katere so glavne razlike med narodomoma v poslovnem svetu?

Na tem področju ne bi mogla govoriti o večjih razlikah. Vsi razmišljamo o istih stvareh: dvigu produktivnosti, dvigu dodane vrednosti po zaposlenem, vlaganjih v razvoj in zagotavljanje trajnostnega poslovanja. Ker imamo enake cilje, se na tem področju zlahka poistovetimo.

Katere so glavne razlike v stilu življenja Slovencev in Srbov?

Ko pridem v Slovenijo, me vedno znova preseneti ljubezen Slovencev

do športa. Vsi nekaj počnete, veliko časa preživite tudi v naravi. V Srbiji je manj interesa za rekreativni šport in naravo.

Čemu potem Srbi posvečajo več energije?

Pri nas so zelo pomembni medsebojni odnosi. Ljudje se veliko družijo, so tudi zelo komunikativni. Navajeni so tudi druženja v večjih skupinah. Za primerjavo, srbske poroke imajo načeloma med 200 in 400 svatov, kar je za Slovenijo precej značilno. Družabnost se kaže tudi v vsako-

dnevnem življenju. Tudi v službo se ljudje vozijo skupaj in tako napolnijo avtomobile.

Tradicionalno je veljalo, da so ženske v Srbiji v dokaj neenakopravnem položaju v primerjavi z moškimi. Je še vedno tako?

Poslovni svet v Srbiji je sicer še vedno predvsem moški svet, vendar to ne drži za Impol Seval. Pri nas so zaposlene ženske na različnih položajih, od proizvodnje do uprave. Vozijo viličarje, so inženirke, vodijo posle ipd. Mislim, da se je tudi v zasebni sferi

Grb Slovenije ima obliko ščita. V sredini ščita je na modri podlagi lik Triglava v beli barvi, pod njim sta dve valoviti modri črti, ki ponazarjata morje in reke, nad njim pa so v obliki navzdol obrnjenega trikotnika razporejene tri zlate šesterokrake zvezde kot spomin na Celjske grofe. Ščit je ob stranicah rdeče obrobljen. Po levi in desni strani ima grb rdečo obrobo, tako da se v njem pojavljajo vse tri barve s slovenske tribarvnice: bela, modra, rdeča - bela je gora, modri pa sta valovnici. S pomočjo zlate barve treh zvezd je ohranjen tudi spomin na zlato barvo v zgodovinski zastavi dežele Kranjske, ki velja za predhodnico tribarvnice. Avtor grba je akademski kipar Marko Pogačnik, grb pa je nastal v času slovenske osamosvojitve leta 1991.

Grb Republike Srbije je enak grbu Kraljevine Srbije iz leta 1888, ko je vladala dinastija Obrenović. Sestavljen je iz dvoglavega orla s ščitom na sprednji strani, na katerem je srbski križ, nad glavo orla pa leži krona lože Nemanjić. Grb se je ponovno začel uporabljati leta 2004, sprememba je bila zakonito potrjena leta 2009.

	Slovenija*	Srbija*
Glavno mesto	Ljubljana	Beograd
Uradni jezik	slovenščina	srbsčina
Površina	20.273 km ²	88.361 km ²
Število prebivalcev	2.062.874	7.243.007
Upravljanje	Parlamentarna republika	Parlamentarna republika
Predsednik države	Borut Pahor	Tomislav Nikolić
Predsednik vlade	Miro Cerar	Aleksandar Vučić
Valuta	Evro (EUR)	Srbski dinar (RSD)
BDP na prebivalca	27.246 EUR	4.602 EUR
Klicna koda	+386	+381
Himna	Zdravljica (7. kitica)	Bože pravde (Bog pravice)
Povprečna plača v 2014	1.005,64 EUR	379,3 EUR

razmerje med spoloma uravnovežilo, saj je vse več sodobnih družin, v katerih sta si partnerja enakovpravna.

Je slovensko lastništvo Impol Sevalu pustilo kakšen viden pečat?

Najbolj očitna je čistoča. Slovenci ste veliko bolj redoljubni od nas in zahteve slovenskega vodstva po čistoči so zelo jasne. Vsi, ki nas obišejo, povedo, da se vidi, da so nas kupili Slovenci, saj je tovarna v primerjavi z ostalimi po Srbiji izredno čista.

ŠAJKAČA

Šajkača je srbska nacionalna čepica, ki so jo nosili možje iz srbskega podeželja. Ime naj bi izviralo iz 18. stoletja, ko so šajkaši (srbska reška četa, ki je delovala pod avstrijskim cesarstvom) varovali Donavo in Savo pred Otomanskim cesarstvom. Skozi čas se je pod različnimi vplivi nekoliko spreminjala. Danes pa velja za pomemben in popularen nacionalni simbol Srbije.

*Vir: www.izvoznookno.si

Dober vodja mora biti pošten

Direktor Impol Sevala Ninko Tešić o svoji poklicni poti, vodenju Impol Sevala in njegovem pogledu na vodenje

Tekst: Nina Potočnik

Kako se je začela vaša poklicna pot?

Po zaključeni Ekonomski fakulteti leta 1983 sem se zaposlil v Valjarni bakra v Sevojnu, in sicer na področju financ. Čez čas sem napredoval na mesto finančnega direktorja. Zaradi težav v tovarni sem želel menjati zaposlitev in skoraj prešel v bančne vode, vendar me je delo v industriji bolj zanimalo. Zato sem se z veseljem zaposlil v Sevalu na mestu pomočnika direktorja za področje ekonomike poslovanja. Ob prevzemu Sevala leta 2002 sem bil direktor za finance, leta 2003 pa so me lastniki imenovali za generalnega direktorja.

Ste napredovanje pričakovali ali je bilo to presenečenje?

Spremembe v vodenju so bile nekako pričakovane, saj Seval v letih 2002 in 2003 ni posloval dobro, prav tako tudi nismo vpeljevali izboljšav tako, kot so to želeli lastniki. Na mnogih področjih so bile težave. Ko so mi ponudili delovno mesto direktorja, sem ga najprej odklonil, saj sem se zavedal, da nimam dovolj širokega znanja o proizvodnji in tega sem se bal. Nato so mi lastniki zatrčili, da bom imel popolno podporo njihovih strokovnjakov in res je bilo tako. In počasi so se stvari začele obračati na bolje.

Direktor Impol Sevala pravi, da se vse da, če se le hoče

Menite, da je bil Impolov način vodenja prevzema ustrezen?

Vsekakor. **Navsezadnje je po oceni mnogih strokovnjakov prevzem Sevala eden najuspešnejših primerov privatizacije v Srbiji, nekateri ocenjujejo, da celo med najuspešnejšimi v širši regiji.** K temu so pripomogli številni dejavniki. Impol se ukvarja z enako panogo kot mi, kar pomeni, da razume tok poslovanja, razume potrebo po naložbah in razmišlja dolgoročno. Razlogi za prevzem so bili pravi. Impol ni ciljalo na srbsko tržišče, saj tukaj ni večjega potenciala za prodajo aluminija. S prevzemom naše opreme je želel povečati in izboljšati proizvodni program, obenem pa nam je nudil vse, kar smo v tistem trenutku krvavo potrebovali: viře financiranja, viře pridobivanja vhodne surovine in široko razvejano prodajno mrežo. Prav tako je vodstvo Impola ustrezno ocenilo, da je poslovodenje bolje pustiti v naših rokah, saj domačini bolje razumemo srbsko kulturo, srbske delavce in njihov način razmišljanja.

Kako je potekal prenos znanja med Impolom in Sevalom?

Predvsem v prvih letih je menedžment Impola v svetovanje vložil izredno veliko energije. Pogosti so bili sestanki z upravo. Veliko časa sta pri nas preživela tudi Edvard Slaček in Leopold Klančnik. Od Edvarda sem se ogromno naučil o delovanju proizvodnje, saj ima izredno veliko znanja. Obenem mi je bil všeč tudi njegov način usmerjanja – nikoli ni bil vsiljiv in dominanten, a vedno je uspel doseči to, kar si je zamislil. Leo nam je na drugi strani veliko pomagal na področju informatike in optimizacije procesov. Vsekakor smo imeli (in še vedno imamo) podporo iz drugih služb – prodaje, nabave, financ, kadrovske ipd., kar nam je pomagalo, da smo hitro napredovali.

Kako bi opisali vaš stil vodenja?

Vedno sem prisegal na poštenost, pošten odnos do zaposlenih, ustrezno plačilo za dobro opravljeno delo, upoštevanje organizacijskih pravil in dosledno sledenje zahtevam zakonodaje. Prav tako od vseh svojih menedžerjev pričakujem, da bodo delu predani in da se bodo vsak dan trudili delati še bolje. Ne maram, da nekdo zaspi na lovorikah preteklega dela, saj je poslovni svet živ in izživi se vedno pojavljajo. Svoje sodelavce spoštujem, moja vrata so jim vedno odprta, brez zadržkov se pogovorim

Naložbe v Sevalu

S posodobitvijo tople valjarne do dviga kakovosti barvanega programa

V Impol Sevalu so pripravili novi naložbeni program za obdobje od 2015 do 2020. V tem času želijo v posodobitev opreme vložiti 28 milijonov evrov.

"Namen predlagane naložbe je posodobitev tople valjarne, s čimer bi povečali kakovost valjanega traku, povečali kapacitete in razširili asortiman izdelkov, saj bi lahko izdelovali kolobarje večjih dimenzij," je pojasnil direktor družbe Ninko Tešić. Upravni odbor skupine Impol je do sedaj potrdil prvo fazo naložb v vrednosti osmih milijonov evrov.

S prvim delom naložb nameravajo izboljšati tudi kakovost barvanega programa. "Težave imamo s kakovostjo toplo valjanega traku, saj ni popolnoma raven. Te težave sicer uspešno rešujemo z ravnalnimi strojem, vendar se ponovno pojavijo pri barvanem programu. Pri tem postopku trak namreč ponovno potuje skozi peči in se znova ukrivi. Zato je za osvajanje in ohranjanje kupcev nujno potrebno, da dvignemo kakovost toplo valjanega traku," je pojasnil direktor. Naložba v barvani program je bila zaključena leta 2012. Na tem področju Impol Seval osvaja novo tržišče, kar prinaša veliko izzivov. Na trgu Evrope je tudi precej ponudnikov barvanega programa, pri čemer je konkurenčna prednost Impol Sevala, da obvladuje celoten spekter programa: litje, toplo valjanje, hladno valjanje in barvanje. "Perspektiva programa je dobra, prav tako nam vsak mesec uspeva povečevati obseg proizvodnje in prodaje. Kljub temu pa moramo vedeti, da je za suveren nastop na trgu nujno treba dvigniti kakovost traku, ki je vhodni material na liniji za barvanje," je zaključil Ninko Tešić.

Za osvajanje in ohranjanje kupcev barvanega traku je nujno potrebno, da dvignemo kakovost toplovaljanega traku

o njihovih težavah. Obenem pa jim tudi jasno povem, če z njihovim delom nisem zadovoljen, in pojasnim, kaj je treba izboljšati. Imam pravilo, da s svojo ekipo ne prijateljujem v prostem času, saj menim, da bi s tem lahko ogrozil svojo objektivnost pri sprejemanju odločitev.

Menite, da sta stabilnost vodenja in lojalnost pomembna za uspeh podjetja?

Zagotovo podjetje gradi na lojalnosti zaposlenih in njihovi predanosti skupnim ciljem. Kljub temu pa nisem najbolj navdušen nad tem, da so v vodstvu ves čas isti ljudje. Pomembno je, da je menedžment dovolj zrel, da zna ustvariti prostor tudi za mlade ljudi, saj ti prinašajo svež veter, drugačen pogled in nove ideje. Sam sem vedno vesel, ko imam v ekipi tudi ljudi, ki razmišljajo nekoliko drugače kot jaz, ki znajo izzvati moje odločitve in z mano deliti drugačno mnenje. Potem vem, da resnično preučimo vse alternative in se odločamo premišljeno. Stanje, ko so vsi z vsem zadovoljni, je namreč za podjetje lahko zelo nevarno – prehitro se zgodi, da se zaspri.

Imate morda kakšen sistem, načrt razvoja mladih potencialnih kadrov?

V letošnjem letu sem kar nekaj energije namenil postavljanju sistema vzgoje naslednikov. Ključne zaposlene sem zadolžil, da si vsak izbere svojega naslednika, na katerega bo prenašal znanja in ga postopoma vzgajal za vodilna delovna mesta. Moram priznati, da zaposleni nad tem niso bili najbolj navdušeni. Verjetno je težko razmišljati o tem, da si nadomestljiv in da nekega dne ne boš več opravljal dela, ki ga imaš rad. Vsekakor pa je prenos znanja med generacijami nujen, prav tako je za razvoj podjetja ključno, da se mladim dajejo priložnosti, da se dokažejo.

Kaj so največji izzivi, s katerimi se srečujete pri vodenju?

Največ preglavic mi povzročajo dejavniki, na katere praktično ne morem vplivati: zakonodaja, nejasni inšpekcijski pregledi, nestabilnost valute, lobiranja, mednarodne politične krize, visoka brezposelnost ipd.

Najbolj srečen bi bil, če bi se lahko ukvarjal samo z notranjimi težavami Impol Sevala, saj so te bistveno bolj obvladljive. A na žalost to ni možno.

V več kot desetih letih vodenja se je verjetno nanizalo veliko različnih dogodkov. Kateri so bili najtežji?

Vsekakor je vodenje večjega podjetja zelo pestro in pripeti se veliko dogodkov, od katerih so eni pozitivni, drugi pa tudi negativni. Moram pa reči, da je bilo pozitivnih veliko več kot negativnih. Spomnim se, kako sem bil vesel, ko nam je uspelo zaključiti naložbe, doseči plane proizvodnje, osvojiti nove kupce, razviti zahtevnejše izdelke. To so trenutki, ki te dvignejo. Neprijetnih trenutkov ni bilo veliko. Najtežji je bil težka delovna nezgoda, ko je ob eksploziji v peči eden od zaposlenih izgubil življenje. Telefonskega klica, v katerem so mi sporočili tragični dogodek, ne bom nikoli pozabil.

Kako vam uspeva usklajevati zasebno življenje s poslovnimi obveznostmi?

Kot direktor moram biti podjetju na voljo 24 ur, kar pomeni, da ni trenutka, ko bi ugasnil telefon in se iz službenega sveta popolnoma izklopil. Ob tem pa vseeno najdem čas za svoje zasebno življenje, za ženo, otroke, vnuke, za svojo domačijo, rože in tudi prijatelje. Vse se da, če si človek ustrezno načrtuje svoje obveznosti.

Impol Seval med najuspešnejšimi srbskimi podjetji

Izvršna direktorica za ekonomsko poslovanje Sanja Bosiljčić je spregovorila o zgodovini poslovanja Sevala, prevzemu, izzivih in ciljnih podjetja v prihodnje

Tekst: Nina Potočnik

Kakšna je bila vaša poklicna pot v Sevalu?

V podjetju sem že od leta 1998. Začela sem delati v službi za ekonomiko, kjer sem se ukvarjala s plani in z analizami. Leta 2004 so me preusmerili v službo nabave, čez nekaj mesecev pa na delovno mesto vodje nabave. Od leta 2006 sem izvršna direktorica za ekonomsko poslovanje, kar zajema različna področja: komercialo, finančno-računovodsko poslovanje, pravno poslovanje in zaposlovanje.

To pomeni, da ste bili del zgodbe o spremembi lastništva in nastanku Impol Sevala? Kaj se je dogajalo v tistem obdobju?

Leta 2002 je Seval bil bitko za obstanek. Bilo je izredno težko obdobje, saj je bila tovarna v nezavidljivem stanju. Nismo imeli zadostno razvejane tržne mreže, prav tako tudi ne denarja, da bi posodobili že dotrajano opremo. Obenem je bila Srbija deležna številnih sankcij, kar je dodatno onemogočalo naše možnosti za vlaganje v razvoj.

Je bil prihod Impola dobro sprejet?

Zelo smo bili veseli, da je večinski delež Sevala kupilo podjetje iz iste panoge. Imeli smo namreč izkušnje z drugimi privatizacijami podjetij, ki so jih kupile različne finančne institucije. Te je zanimal le hiter dobiček in niso bile pripravljene vlagati v razvoj. Z Impolom je bilo drugače, kar povedo tudi številke. V zadnjih 12 letih je Impol v razvoj vložil kar 70 milijonov evrov in z uvajanjem proizvodnih in organizacijskih sprememb uspel povečati obseg proizvodnje z 12.000 na 50.000 ton letno za trg.

Kateri so bili največji izzivi pri prevzemu?

Predvsem sprejemanje razlik, saj imamo Srbi v primerjavi s Slovenci drugačno kulturo, drugačen način življenja.

Peč za taljenje aluminija

Izdelki v medfazi

Srbi smo bili tudi navajeni na nižji standard življenja in mnogi tudi na bolj umirjen tempo. Potreben je bil čas, da smo ustvarili zaupanje in da smo z upravo iz Impola vzpostavili odprt, iskren in pošten odnos. Slednje nam je uspelo, saj je bil interes obeh strani enak – omogočiti podjetju dolgoročno poslovanje.

Kako je prevzem vplival na število zaposlenih?

Leta 2002 je bilo v Sevalu zaposlenih 1.126 ljudi, danes nas je 694. Kljub temu lahko

Sanja Bosiljčić pravi, da je Impol Seval eno izmed najuspešnejših podjetij v Srbiji, prav tako so eden izmed najbolj zaželenih zaposlovalcev

Urejen vhod v podjetje že navzven pokaže, da ste prišli v ugledno podjetje

V Impol Sevalu se zavzemajo za enakopravnost, ženske najdemo skoraj na vseh delovnih mestih, kot voznice viličarjev se odlično izkažejo

Impol Seval

Izvršni direktor za tehnično področje Budimir Bulatović pri ogledu proizvodnje

Ali ste vedeli?

Impol Seval letos praznuje 40 let obstoja. Tovarno je leta 1975 osebno odprl takratni vodja Jugoslavije Josip Broz Tito. Brez prestanka je obratovala vseh 40 let, tudi v času vojne, čeprav takrat z zmanjšano zmogljivostjo.

danes proizvedemo petkrat več, kot smo pred dobrimi dvajsetimi leti. Zmanjševanje števila zaposlenih ni bilo enostavno, vendar je v glavnem potekalo z mehкими ukrepi: upokojitve, predčasne upokojitve in prostovoljni odhodi z odpravninami. Mnogi delavci niso bili pripravljeni sprejeti drugačnega tempa dela in so prostovoljno odšli.

Kateri so glavni izzivi Sevala v 2015?

Naš glavni cilj je dvigniti prodajo barvanih izdelkov. Od leta 2012, odkar je bila nova linija za barvanje zagnana, do danes smo veliko energije namenili izboljšanju kakovosti izdelkov. Dosegli smo zeleno kakovost izdelkov, zdaj pa svoje sile usmerjamo v povečevanje prodaje. V juniju smo proizvedli 887 ton barvanih izdelkov, naš trenutni cilj je 1.000 ton mesečno. V prvih šestih mesecih letošnjega leta smo prodali 3.833 ton, kar pomeni 24-odstotno povečanje prodaje v primerjavi z letom 2014. Do konca leta želimo prodati 10.000 ton izdelkov, za kar se bomo morali krepko potruditi.

Kakšna je nazivna kapaciteta linije?

Ob optimalni razporeditvi naročil bi bila nazivna kapaciteta linije 20.000 ton, vendar se trenutno ukvarjamo z zelo razdrobljenimi naročili, za kar moramo izvesti veliko menjav in sprememb nastavitvev, kar seveda zmanjšuje našo produktivnost.

Konec leta 2013 so se odnosi med Rusijo in Ukrajino precej zaostrili, kar je ohladilo tudi odnose med Rusijo in EU. Je Impol Seval občutil posledice rusko-ukrajinske krize?

Impol Seval je v zadnjih sedmih letih, odkar je prisoten na tem trgu, vztrajno povečeval prodajo na ruski trg, ki

se je v tem času precej razvijal. Še leta 2013 smo v Rusijo izvozili skoraj 8.700 ton, v letu 2014 pa je povpraševanje zaradi padca vlaganj v gradbeništvo in padca vrednosti rublja upadlo kar za 22 odstotkov. Povpraševanje je upadalo vse do februarja letos, zdaj pa se trg počasi pobira, tako da smo prodajo že uspeli dvigniti na 1.000 ton mesečno. Na ruski trg želimo prodreti tudi z barvanim programom.

Slovenija še vedno čuti posledice krize iz leta 2008, kar se odraža v porastu brezposelnosti, upadu povpraševanja na domačem trgu, nizki morali prebivalstva ipd. Kako se je s krizo spopadala Srbija?

Srbi smo precej bolj navajeni na krize. Zadnjih 25 let zgodovine smo prehajali iz ene krize v drugo: razpad Jugoslavije, vojna, okupacija Nata, vojna na Kosovu itd. Zato smo življenja v negotovosti z omejenimi dobrinami navajeni in nas to ne prizadene tako intenzivno.

Kakšen ugled ima Impol Seval v domačem prostoru?

Impol Seval je eno najuspešnejših podjetij v Srbiji. Zaradi rednega plačila in poštenega odnosa do zaposlenih smo tudi eden izmed najbolj zaželenih delodajalcev. V letošnjem letu smo prejeli več kot 100 prošenj za zaposlitev.

Kakšne načrte ima podjetje v prihodnje?

Najbolj pomembno je, da podjetje ostane dobro pozicionirano in s tem zagotovi pogoje za novo naložbo v topla valjarno.

»Kaj je s tem linijskim nadzorom?«

Glavna tema pogovorov med zaposlenimi v družbi Impol FT

Tekst: Urša Zidanšek

V letošnjem letu se je na pot linijskega nadzora podala tudi družba Impol FT. Podrobnostih vpeljave ste lahko prebrali v prejšnji številki Metalurga, tokrat pa smo za mnenje povprašali vodjo vzdrževanja, Tomaža Purga, ki je bil vpet pri snovanju ideje in sedaj sodeluje tudi pri izvajanju.

Kako je potekala vpeljava linijskega nadzora v Impolu FT?

Letos spomladi je dozorela ideja, da po podobnem vzorcu kot v livarni uvedemo linijski nadzor tudi v valjarstvu. Na sestankih skupine smo se dogovorili, da naš proces razdelimo v štiri ločene podsklope. To so: FTT na lokaciji novih folijskih valjarn, FTT2 na lokaciji proizvodne hale RRT, stara folijska hala in pa RRT. V vsakem izmed teh podsklopov imamo definirane posamezne točke opazovanja (naprave, stroji, objekti), ki jih tedensko pregledamo in rezultate opazovanih elementov, vključno s tendensko analitiko, izobesimo na table linijskega nadzora. V tim smo vključili zaposlene iz čim več različnih področij. S takšno strukturo izvajalcev lahko sis-

tem opazujemo iz več zornih kotov in tako ugotovimo maksimalno število nepravilnosti, možnosti za nadaljnji razvoj itd. Namen linijskega nadzora je namreč ta, da čim bolj učinkovito pregledamo stanje v procesu in s primernimi akcijami, ki sledijo, zabeležene pomanjkljivosti tudi odpravimo.

Kakšen je bil odziv zaposlenih?

Tukaj gre za neko določeno spremembo in pri vsaki spremembi večinoma pridemo do polarizacije. Nekateri tak sistem podpirajo, drugi so a priori proti, v vsakem primeru gre za mnenja posameznikov, ki jih ne smemo zanemarjati. Potrebno je prisluhniti vsem, tudi tistim, ki nasprotujejo ali imajo pomisleke, in priti do bistva. Le tako lahko dvignemo nivo na zeleno raven.

Kateri so po vašem mnenju pozitivni učinki vpeljave takšnega sistema?

Pozitivnih učinkov je kar nekaj. Zaradi opravljenih pregledov lahko zaznamo večje število tveganih ravnanj, pripomoremo k čistejšemu delovnemu okolju, izboljšamo varnost pri delu, poskrbimo, da

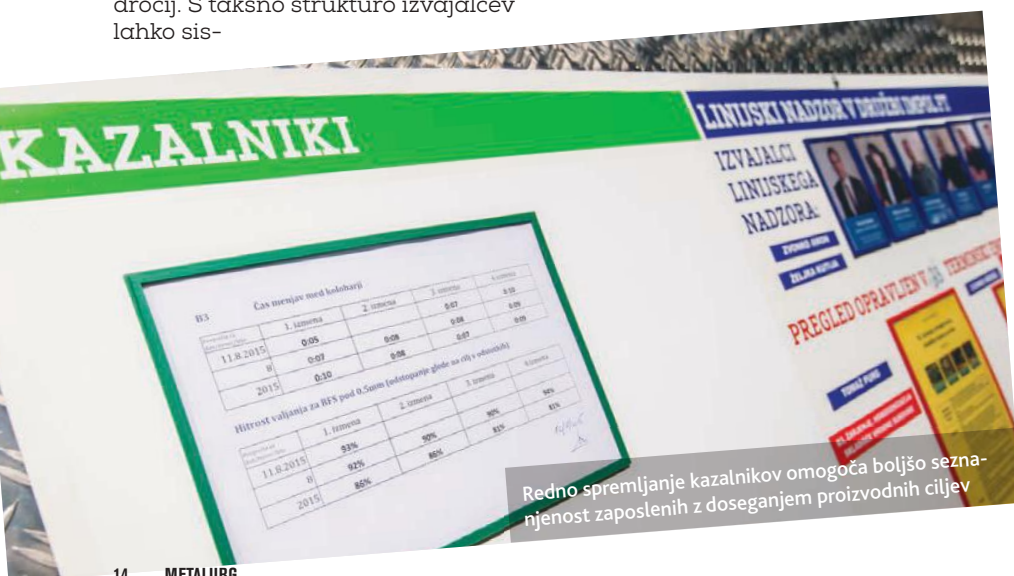
so delovna oprema, stroji in orodja v dobri kondiciji, zagotovimo dosledno upoštevanje okoljskih zahtev in še bi lahko naštevali. Nenazadnje gre tudi za dvig kakovosti delovnih mest.

Kje vidite še možnosti nadgradnje?

V preteklosti se je pokazalo, da bi bilo smiselno na pomembne stroje implementirati dodatno programsko opremo za analitiko, s katero bi prispevali k napredku v smislu boljše obvladovanja stroja. Ker so bile valjarne Bistral 3, 4 in 5 najprimernejše, smo to najprej izvedli na njih. Sedaj podatke s pridom uporabljamo tudi za potrebe linijskega nadzora. Nadaljevanje te zgodbe sledi v obliki programske opreme za on-line spremljanje zastojev, ki bo kmalu integrirana na dotične valjarne. Ta aplikacija bo omogočala sprotne beleženje zastojev in boljši prenos informacij med proizvodnjo, inženiringom in vzdrževanjem. V zadnjem času se kažejo trendi, da se nam je ozko grlo na strojih začelo počasi seliti iz valjarn proti razreznim linijam. Da bi bili na to dovolj pripravljeni, je smiselno, da podobno kot na valjarnah integriramo programsko opremo za analitiko tudi na razrezne linije. Seveda z enkrat na tiste, ki so dovolj modernizirane oziroma numerično podprte, da je tovrstna integracija možna.

Bi kaj spremenili?

Tehtne spremembe je zmeraj možno implementirati. Ko bomo nekaj časa uspešno izvajali linijski nadzor, s tem mislim, da bomo tudi izvedli spremljajoče akcije, se bodo nedvomno pojavile dodatne stvari, ki jih sedaj zaradi preobilice informacij mogoče še ne vidimo. V prihodnje nas tako na tem področju čaka še veliko izzivov, katerih se moramo lotiti sistematično in z veliko mero razuma, da bi dosegli zadane cilje.

Komisija za analizo pogojev
dela na pakirni liniji
v proizvodnem procesu profili

Srečko Škorjanec,
Impol PCP

Bojan Gril,
Impol PCP

Rebeka Tramšek,
Kadring

Boljši pogoji dela

Konstruktivno sodelovanje za uvajanje izboljšav na pakirni liniji v profilarni

Tekst: Rebeka Tramšek

Na zboru delavcev pakirne linije v proizvodnem procesu profili v začetku julija je bila imenovana komisija v sestavi Srečko Škorjanec, Bojan Gril in Rebeka Tramšek, katere naloga je, da pregleda dejansko stanje v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu ter plačilom za delo na pakirni liniji v proizvodnem procesu profili. Vodstvo že rešuje nekatera vprašanja, ki so predmet pregleda komisije, prav tako se sproti odziva na predloge, ki jih daje komisija v okviru svojih pooblastil.

Zaradi utesnjenosti se je v prostorih na lokaciji, kjer je obratovalo podjetje Impol Inotechna, že uredil dodatni prostor v velikosti 200 kvadratnih metrov. Tam se lahko v primeru prezasedenosti obstoječega skladišča profilarne skladiščijo paketi za odpremo. Začasno skladišče lahko sprejme do približno 800 ton materiala. Prav tako so zamenjali avtomat za vodo, ki v poletnih dneh ni imel dovolj kapacitete, z večjim avtomatom, ki lahko ohladi večje količine vode tudi ob višjih temperaturah.

Za boljše prezračevanje hale bodo na streho nameščene dodatne dvizne kupole. Dve kupoli, ki se odpirata pod 90-stopinjskim kotom, bosta nameščeni letos oktobra, postopoma se jim bodo pridružile tudi dodatne.

Naročena so nova dvizna vrata, saj so obstoječa že dotrajana. Nova dvizna vrata bodo hitrotekoča, hkrati pa bodo tudi širša, saj se uporabljajo za prevoz materiala na in iz dodelave. Vrata bodo imela vgrajen kalorifer (zaveso), ki bo pozimi omogočala gretje.

Načrtovana je celovita obnova ženskih in moških sanitarnih prostorov; ženski sanitarni prostori se bodo obnavljali oktobra letos, moški pa v naslednjem letu. Popravile se bodo tudi dvizne stolice za pomoč pri pakiranju, s katerimi imajo zaposleni težave.

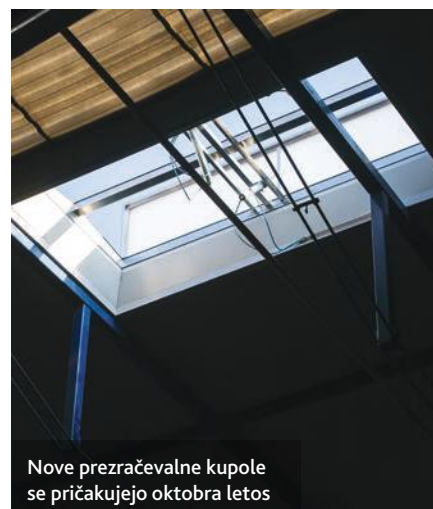
Vodstvo Impola PCP tovrstne sestanke in akcije pozitivno sprejema, saj si želi zagotoviti optimalne delovne pogoje za vse zaposlene.

Zaposleni imajo na voljo
nov avtomat za vodo

Stara vrata bodo kmalu zamenjala
nova z vgrajenim kaloriferjem

Nove prezračevalne kupole
se pričakujejo oktobra letos

Izzivi vodij

»Sto ljudi, sto čudi«

Tekst: Urša Zidanšek

Znan rek, za katerega pa se najbrž strinjamo, da drži. Zato si lahko predstavljamo, da delo vodenja ljudi ni lahko, saj se mora vodja soočiti z različnimi ljudmi, različnimi značajji, različnimi potrebami ... vse skupaj uskladiti in voditi ekipo, ki bo uspešna, učinkovita, se bo razumela in bodo vsi člani ekipe zadovoljni.

Njihovo delo je zahtevno, potrebujejo veliko različnih znanj in veščin. Nekaj vodij iz skupine Impol smo povprašali o tem, kako se spopadejo s svojimi nalogami.

SOOČENJE MNENJ

MITJA = Mitja Motaln, Impol PCP, vodja skladišča

BOJAN = Bojan Radanovič, Impol FT, delovodja v PP RRT

PETER = Peter Vuk, Impol FT, organizator v PP RRT

Kako dolgo že opravljate to delo?

MITJA: 11 let

BOJAN: 9 let

PETER: 10 let

Kaj so glavne naloge vodje/delovodje?

MITJA: Obvladovanje vsake situacije, ohranjanje dobre klime tudi ob izrednih razmerah, dobra komunikacija.

BOJAN: Delovodja mora najprej poskrbeti, da se delo opravlja varno, kolikor je možno, da pride do prave komunikacije med zaposledimi in se s tem uspešno naredi plan.

PETER: Doseganje plana, zagotavljanje pretoka material med stroji – da imajo vsi stroji delo, organiziranje vitke proizvodnje. Organizacija dela med vikendi. Vodenje in koordiniranje mojstrov med izmenami in pakirno linijo. Kot organizator proizvodnje sem zadolžen za vse navedene naloge.

Kako motivirate zaposlene?

MITJA: S pogovorom.

BOJAN: S pogovorom, ko vidim, da je to potrebno.

PETER: Konec meseca napišem zapis o uspešnosti dela za proizvodnjo (doseganje plana). Pohvalim zaposlene za dobro opravljeno delo, za nedelo jih opozorim oziroma ukrepam. Poskušam najti v vsakem zaposlenem tisto

Bojan Radanovič

žilico oziroma delo, ki mu najbolj leži, saj vsi nismo za vse. Poskušam upoštevati nivo strpnosti in tolerance zaposlenih. Dodam tudi kakšno denarno nagrado v okviru pooblastil organizatorja.

Na kak način pohvalite zaposlene?

MITJA: Ustno.

BOJAN: Če je delo dobro opravljeno, izrečem ustno pohvalo.

PETER: Pisna pohvala, ustna pohvala, dodelitev stimulacije oziroma kakšne druge denarne nagrade v okvirih pooblastil. Predvsem pa poskrbim, da vedo, kdaj dobro in kdaj slabo delajo.

Menite, da vam Impolov sistem nagrajevanja daje dovolj možnosti, da ustrezno nagradite tiste, ki delajo najbolje?

MITJA: Ne. Variabilni del nagrajevanja je premajhen.

BOJAN: Ne, ker nimamo možnosti nagraditi najboljših delavcev. Obseg stimulacij je premajhen.

PETER: Za proizvodnjo, kjer imajo vsi skoraj enake plače, je stimulacija, ki jo imamo na razpolago (50 točk) prenizka, zato se trudimo biti inovativni pri nagrajevanju.

Kaj je najtežje pri vodenju ljudi?

MITJA: Postaviti ljudi z različnimi interesi, pogledi, navadami na skupni imenovalce za izvajanje nalog in doseganje ciljev.

BOJAN: Najtežje je to, da se na koncu leta dogovorimo za določene količine, katere bomo morali doseči v naslednjem letu, nato pa nam plan vsako leto dvignejo. Zato smo tudi kadrovske zelo podhranjeni, saj je treba narediti vedno več z enakim ali celo manjšim številom ljudi.

PETER: Delo z ljudmi je zelo zahtevno – to delo moraš imeti rad. Vedno je treba iskati kompromise, 24 ur na dan moram biti na razpolago za vsa vprašanja. Seveda pa moraš imeti »živce kot konj«, da te ne vrže iz tira.

Kako skrbite za to, da zaposleni uporabljajo zaščitno opremo?

MITJA: Z opozorili.

BOJAN: Z vsakodneвно kontrolo.

PETER: Opozarjam, včasih se tudi zelo resno pomenim, da se kaj premakne.

Peter Vuk

Kako preprečujete nastanek nezgod na delovnem mestu?

MITJA: Na sestankih se pogovorimo, obenem opozarjam na nevarnosti na samem delovnem mestu.

BOJAN: Z opozarjanjem na možne nevarnosti, preden pride do nezgode.

PETER: Opozarjam.

V juliju se je pripetilo kar sedem delovnih nezgod. Kako mislite, da bi lahko bili bolj učinkoviti pri preprečevanju?

MITJA: Nenehno ozaveščanje, dokler ne zleze ljudem pod kožo.

BOJAN: V zelo vročih dneh je veliko večja možnost nezgod, mislim, da je to glavni vzrok. V proizvodnji so temperature zelo visoke. Vsako leto se tudi na svetu delavcev o tem pogovarjamo, vendar se žal nič ne spremeni.

PETER: Stvar je kompleksna. Ko je premalo kadra, se dela hkrati tudi na dveh strojih. Ob vročini in utrujenosti se verjetnost za nezgode poveča zagotovo za 50 odstotkov. Hkrati pa je v poletnih mesecih prisotno delo študentov, ki se menjavajo in jih je treba uvajati in pri tem eni pridno delajo, drugi so bolj leni, tretjim ni do dela ...

Kako ste zadovoljni z redom in s čistočo? Opazate kak napredek na tem področju skozi leta?

MITJA: Se premika, je dosti boljše kot pred leti.

BOJAN: Red in čistoča sta solidna. Skozi leta je prišlo na tem področju do velikega napredka.

PETER: V desetih letih mojega dela smo potrebovali devet let, da smo dosegli trenutni nivo. Linijski nadzor nam je zaradi kljubovanja stvari nekoliko poslabšal, vendar bomo zadevo uredili do konca 2015.

Je razlika med vodenjem mlajših in starejših zaposlenih? Kaj so prednosti mlajših in kaj so prednosti starejših?

MITJA: Mlajši so bolj motivirani (oziroma se bojijo za delo in so bolj pri stvari), starejši imajo izkušnje, najboljši pa je "miks" obojih.

BOJAN: Razlika absolutno je. Starejši zaposleni

so dela že navajeni, saj imajo na tem področju veliko izkušenj. Mladi pa se prej navadijo na nove stvari, predvsem ko je prisotno delo z računalnikom.

PETER: Starejši se zavedajo, da jim je to kruh in da če podjetje dobro stoji, bodo imeli še naprej solidne dohodke. O mlajših paraje ne bom govoril.

Kaj bi si želeli pri svojem delu še izboljšati?

MITJA: Če se bo kontinuiteta vlaganj nadaljevala, izboljšave pridejo z njimi.

BOJAN: Izboljšati bi si želel predvsem nagrajevanje dobrega delavca, to pa ni v mojih močeh.

PETER: Marsikaj, a o tem ne bom, ker se ne nanaša na moje pristojnosti.

Kaj so lastnosti dobrega vodje?

MITJA: Odločen, komunikativen, nepristranski.

BOJAN: Dober vodja mora znati prisluhniti podrejenim in upoštevati zahteve nadrejenih ter iz tega narediti največ, kar je možno.

PETER: Samo akcija!

Kaj je po vašem mnenju bolje: demokratično ali avtoritativno vodenje?

MITJA: Mešanica obojega, tehnica se nagiba bolj na avtoritativno.

BOJAN: Niti eno niti drugo, najboljšo je nekje vmes med obema.

PETER: Ker sem diplomiral na ustavnem pravu, zelo dobro poznam razlike. Mislim, da moramo pri nas oboje obvladati, saj delamo z raznolikimi ljudmi.

Kaj so najpomembnejše lekcije, ki ste se jih naučili v času opravljanja dela vodje?

MITJA: Nikoli ne zahtevaj od zaposlenih nekaj, česar sam ne zmoreš. Preveč demokracije pa lahko škodi procesu.

BOJAN: Vse se lahko naredi s čim manj stresa in nivoje, saj se vse da urediti. Končen rezultat je še boljši. Na začetku na to nisem bil pozoren.

PETER: Dela s težavnimi ljudmi in njihovimi navadami.

Mitja Motaln

Zaposleni pazijo drug na drugega

Krajše bolniške odsotnosti, več poškodb izven dela

Pregled in primerjava doseganja ciljev na področju varnosti pri delu

Tekst: Željka Kutija

Bolniški stalež

Odstotek bolniškega staleža je eden izmed kazalnikov, ki ga v skupini Impol zasledujemo na področju varnosti pri delu in pomeni odstotek izgubljenih ur zaradi bolniške odsotnosti glede na učinkovite ure dela. Na nivoju skupine je naš cilj za leto 2015 zmanjšati odstotek bolniškega staleža pod pet odstotkov, posamezne družbe pa imajo glede na naravo svojega dela različne cilje:

Družba	Cilj za 2015 (nižji od) v %	Doseganje cilja 1-6/2015 v %
Impol PCP	5,5	5,18
Impol LLT	3,6	4,7
Impol FT	4,5	4,83
Impol R in R	5	5,96
Impol Infrastruktura	6	5,22
Impol, d. o. o.	2	0,91
Skupaj	5	4,96

V prvi polovici leta je skupina sicer dosegla zastavljen cilj, vendar pa so med družbami precejšnje razlike. Najnižjo bolniško odsotnost med vsemi proizvodnimi družbami ima Impol LLT, kjer so si zastavili tudi najbolj ambiciozne cilje. Od navedenih odstotkov bolniškega staleža družb je najvišja bolniška v Impolu R in R. Zaradi bolniškega staleža je bilo v obravnavanem obdobju izgubljenih 50.074 delovnih ur, od tega 33.127 ur v breme delodajalca, 14.946 ur v breme ZZS in 2.001 ura v breme ZPIZ. Podatki za Slovenijo so na voljo za obdobje od januarja do maja in

Zaposleni se vse bolj zavedajo pomena uporabe varovalne opreme

kažejo, da je bilo izgubljenih 34.702.728 delovnih ur (4,43 odstotni bolniški stalež), od tega zaradi nezgod pri delu in poklicnih bolezni 1.891.064 delovnih ur. V primerjavi z enakim obdobjem lani smo v skupini Impol smo uspeli za osem odstotkov znižati število izgubljenih ur.

	Skupina Impol (1-6/2015)	Slovenija (1-5/2015)
Število izgubljenih delovnih ur	50.074	34.702.728

Analiza v Impolu je pokazala, da naraščajo bolniške odsotnosti zaradi poškodb izven dela, prav tako se kaže trend daljših bolniških odsotnosti, kar pomeni, da so bile poškodbe hujše. Eden izmed ukrepov (poleg promocije zdravja, ki je naša stalna naloga) so razgovori z zaposlenimi, ki so na dolgotrajni bolniški odsotnosti ali pa so bili v preteklem letu štiri- ali večkrat v bolniškem staležu. Namen razgovorov je sprejem morebitnih dodatnih ukrepov, ki bi izboljšali stanje na tem področju in nikakor ne gre za »kaznovanje« zaposlenih.

Delovne nezgode

Uvajanje sistemskega pristopa pri odkrivanju nevarnih pojavov, ki bi lahko privedli do nezgode pri delu, se odraža v zmanjševanju števila in pogostosti poškodb pri delu. Skupina Impol ima tudi na tem področju zastavljen cilj, in sicer zmanjšati število delovnih nezgod za 10 odstotkov glede na preteklo leto. V obdobju od januarja do julija 2015 smo v skupini zabeležili 24 delovnih nezgod, lani v tem času pa 20.

Družba	Število delovnih nezgod 1-7/2015
Impol PCP	11
Impol LLT	6
Impol FT	5
Impol R in R	0
Impol Infrastruktura	0
Impol, d. o. o.	0
Stampal SB	1
Rondal	1
Skupaj	24

Cilja nismo dosegli, kljub temu pa je pozitivno, da nismo zabeležili nobene težje delovne nezgode. Stanje se trudimo izboljšati z uvedbo linijskega nadzora, ki že deluje v družbah Impol LLT in Impol FT, promocijo zdravja na delovnem mestu, akcijo »Impol 50 dni brez delovne nezgode«, revizijo ocen tveganja, preverjanjem usposobljenosti zaposlenih na delovnem mestu, razmišljamo pa tudi o uvedbi metode 5S v proizvodnih procesih.

Posebej spremljamo bolniški stalež iz naslova delovnih nezgod, saj nam le-ta pove, koliko delovnih dni smo izgubili na enega zaposlenega delavca zaradi nezgode pri delu (za razliko od »navadnega« bolniškega staleža, kjer so upoštevane tudi nezgode izven dela). Cilj skupine je zmanjšati odstotek bolniškega staleža zaradi delovnih nezgod pod 0,2 odstotka, kar nam je v prvi polovici 2015 tudi uspelo (dosegli smo 0,17 odstotka, lani za primerjavo 0,38 odstotka). Uspešni smo tudi pri kazalniku resnost nezgode, ki pomeni povprečno trajanje ene odsotnosti z dela zaradi nezgode pri delu in kjer želimo zmanjšati odsotnost na manj kot 15 delovnih dni. Prvo polovico leta zaključujemo s povprečjem 13,06 delovnega dneva. Analiza delovnih nezgod je pokazala že znane dejavnike in vzroke za nastanek nezgod. Glavni dejavnik ostaja človeški faktor, izstopajo pa tudi neupoštevanje postopkov dela, neuporaba oziroma napačna uporaba osebne varovalne opreme in neustrezno vzdrževano delovno okolje. Tudi na tem področju si veliko obetamo od uvedbe linijskega nadzora.

Ali ste vedeli?

- Leta **2014** je bilo v Sloveniji prijavljenih **9.448 delovnih nezgod**, 23 se jih je končalo tragično. Število delovnih nezgod narašča (leta 2013 je bilo prijavljenih 9.229 delovnih nezgod, leta 2012 pa 10.091 delovnih nezgod).

- Zaradi poklicnih bolezni vsako leto umre 700 Slovencev.

- **Bolniške odsotnosti**, ki so posledica poškodb na delu, Slovence letno stanejo **14 milijonov evrov**.

Vir: ZZS

Incidenti pri delu

Zaposleni na vseh ravneh delovanja beležimo incidente pri delu in jih sistematično zapisujemo, obravnavamo in preventivno rešujemo. Naš cilj je delovati preventivno tako z vidika varnega dela kot z vidika zdravja zaposlenih. Cilj, zapisan v številkah, pa je povečati prijavljanje incidentov, da se doseže razmerje nezgode:incidenti vsaj 1:3. V obdobju od januarja do julija tega cilja nismo uspeli doseči (24 delovnih nezgod, 55 incidentov pri delu).

Družba	Število incidentov 1-7/2015
Impol PCP	16
Impol LLT	10
Impol FT	26
Impol R in R	0
Impol Infrastruktura	2
Impol, d. o. o.	0
Stampal SB	1
Rondal	0
Skupaj	55

Pri analizi prijavljenih incidentov ugotavljamo, da jih je veliko prijavljenih iz naslova poškodovanja delovne opreme, neustrezno vzdrževanih pohodnih in transportnih površin in neupoštevanja zahtev varnega dela. Predlagani ukrepi so nadaljevanje s promocijo zdravja in izvajanje linijskega nadzora.

Velik poudarek se daje ustreznemu usposabljanju novozaposlenih in mlajših delavcev

Intervju meseca: Jože Fajs

Prostovoljno delo duševno nahrani človeka

Idejni oče Impoliade s srcem sodeluje pri razvoju športnega duha Impolčanov

Tekst: Urša Zidanšek

Znani Impolčan Jože Fajs, ki je zadnjih 20 let zaposlen v Tehniki-SET, je odličen organizator športnih tekmovanj. Na njegovo pobudo in z njegovo pomočjo bodo letos športne igre industrijske cone Impol doživele polnoletnost. Je član in predsednik športne komisije Skei Slovenije ter predsednik Društva za promocijo zdravja Impol. Njegov najuečji hobi pa je športno novinarstvo.

Kako se je začela vaša kariera?

Učna doba se je v Impolu začela jeseni leta 1974, ko sem začel s šolo za električarja. Triletno šolanje (pol leta v šoli, pol leta dela v Impolu v vzdrževanju) je hitro minilo in leta 1977 sem se v Impolu tudi zaposlil. Takoj na začetku sem moral na služenje vojaškega roka in sem se med stroje vrnil aprila 1979. Sledila so odlična leta delovnega ustvarjanja pri izgradnji livarne, profilarne in različnih stiskalnic po Impolu. Bil sem del elektro ekipe takratnega TOZD-a Investicije. Železni mož naložb je takrat bil Edvard Lepoša. Rad se spominjam tudi montaže barvnega tiskarskega stroja v nekdanjem Alupaku, ki ga že dolgo več ni. Ampak to so bili lepi časi.

Kako pa se spominjate začetkov vaše "obslužbene" kariere? S čem vse se ukvarjate?

Vse moje obslužbene dejavnosti so povezane z delom pri sindikatu. Kot član športne komisije sem že 18 let eden od organizatorjev športnih iger. Na ravni Skei Slovenije sodelujem pri organizaciji letnih in zimskih iger, na katerih sem tudi moderator zaključnih prireditvev.

Sem tudi ljubiteljski športni novinar za KTV Studio Slovenska Bistrica, kjer pokrivam večino športnih dogodkov. Z veseljem opravljam tudi vlogo predsednika DPZ Impol, kjer imamo v tem trenutku več kot 400 članov. Društvo se lahko pohvali tudi z 11 častnimi člani.

Kako vse skupaj uskladite z delom v podjetju Tehnika-SET? Imate podporo vodstva?

V Tehniki-SET sem zaposlen zadnjih 20 let in vedno sem v službenem in zasebnem času delal v Impolovi skupnosti. Vesel sem, da imam podporo vodstva, tako pri svojem direktorju Branimirju Kodriču, kot tudi pri vodstvu skupine Impol. Na tem mestu bi se vsem tudi zahvalil. Če ne bi vsi skupaj organizacijsko in finančno podprli naših idej, letošnje športne igre ne bi doživele že 18. izvedbe. Impoliada je postala zaščitni znak Impola, ki združuje več kot 1.000 zaposlenih v 16-ih športnih disciplinah. Verjemite, to je velik zalogaj, kakorkoli obrneš.

Letos pripravljate že 18. športne igre zapovrstjo - kako pa se spominjate začetkov?

Začeli smo septembra, leta 1998, prizorišče pa je bilo gostišče Iršič. 250 nastopajočih je tekmovalo v 6-ih disciplinah (nogomet, vlečenje vrvi, tenis, pikado, rusko kegljanje in skok v daljino z mesta). Igre so nato menjale različna prizorišča, zadnja leta pa se z zaključno prireditvijo vračamo »domov« na dvorec Štatenberg. V delovni projekt organizacije je danes na dan dogodka vključenih več kot 50 ljudi.

Kaj pa predsednikovanje DPZ-ju?

DPZ je praktično nadaljevanje Impolijade skozi vse leto. Tukaj se prepletajo različne aktivnosti, ki v veliki meri pritegnejo zaposlene. Skupina Impol nam je zagotovila finančno podporo, v zadnjem letu pa imamo v najemu tudi prostore v Impolovem gasilskem domu, kjer se odvija veliko aktivnosti skozi vse leto. Program društva je tako pester, da ga je težko opisati na kratko. Če boste postali naši člani, boste vse to spoznali, letna članarina znaša samo 10 evrov.

Kako ocenjujete sodelovanje ljudi in pripravljenost, da se udeležijo akcij ali kdaj kaj pomagajo?

Ljudje si radi pomagajo, vendar je velikokrat problem časovni urnik, ki je pogosto prenatrpan. Vse preveč stvari želimo postoriti, pozabljamo pa na skrb zase in za svoje zdravje. Z zdravjem je tako: ko nam nič ne manjka, ga velikokrat zanemarjamo, ko pa se kaj zalomi, bi storili vse, da bi se ponovno počutili tako kot prej. Zavedati se moramo, da je tudi druženje tisto, ki nam daje moč in energijo.

Glede na to, da veliko časa namenite športnemu področju - ste bili kot otrok tudi sami aktivni v kakšnem športu?

Profesionalen športnik nisem bil nikoli, niti v svojih mladih letih. Delal sem le tisto, kar so počeli moji vrstniki - za svoj užitek in rekreacijo. Najbolj sem užival, ko sem igral v 2. slovenski mladinski nogometni ligi Vzhod in bil tudi najboljši strelec sezone v tej konkurenci. V 14-ih kolih sem zabil 17 golov. Takrat je bil naš trener, žal, sedaj že pokojni, Marjan Hvalec, ki nas je veliko naučil in bil pravi oče naši mladi ekipi.

Kako si Jože Fajs napolni svoje baterije?

S športnim novinarstvom! To je moj hobi. Ne boste verjeli, koliko adrenalina doživiš v tem delu, ko lahko ljudem doma skozi televizijski ekran pričaraš športni utrip Slovenske Bistrice. Energijo napolnim tudi z druženjem z družino in s sprehodom z našim novim štirinožnim družinskim članom Rambom, pasme Cane Corso.

Kdo vas čaka doma, ko vendarle uspete izpreči?

Najlepši je občutek, ko si doma in poseliš v senci svojega hišnega dvorišča - zato je dom zakon. Tukaj odigram »Človek ne jezi se« s 7-letno vnukinjo Julijo, partijo šaha z ženo (brez kraljice), uredim obveznosti do invalidnega 87-letnega očeta, z mislimi pa že potujem k akcijam društva DPZ Impol. Zanimive stvari, dotakneš pa se jih nehote. Vedno pa mi je toplo pri srcu, ko pogledam na steno svoje sobe. Tam visijo priznanja za prostovoljno delo, ki sem ga opravil v življenju. Naj končam z mislijo, da prostovoljstvo ne prinaša pasti, medtem ko jih ima denar veliko ...

Intervju

Jožetovih NAJ 5

Mikrofon

Spremlja ga skoraj povsod, da ozvoči njegove, vedno izvirne, besede.

Električarska torba

Glavna oprema vsakega pravega električarja.

Tastatura

Elektronski upravljalca mostnih dvigal - stroji, za katere je Jože specialist.

Pisalo in papir

»Zvestoba do groba!« Pravi, da računalnik ni za njega.

Rambo - Cane Corso

Hišni štirinožec, ki krajša trenutke in vabi na rekreacijo.

Ali bo moj otrok dobil dobro zaposlitev?

Kako vzgajati otroke, da bodo dobili dobro zaposlitev ali posledice permisivne vzgoje z vidika delodajalcev

Tekst: Urša Lapajne Geisler

Od starejših zaposlenih v podjetjih mnogokrat slišimo: mlajši sodelavci so nezanesljivi, prezahtevni, prehitro želijo preveč, vidijo samo svoje pravice, ne pa tudi svojih dolžnosti ... Ali lahko krivca za nastalo situacijo iščemo tudi v drugačnem načinu vzgoje, v t. i. permisivni vzgoji?

Način vzgoje se je v zadnjih dveh desetletjih močno spremenil

Od represivne vzgoje, kjer so prevladovala vzgojna sredstva, kot so bile prepovedi, omejitve, ki so otroka svarile, nadzorovale in kaznovale, otrokove napake pa so odpravljale s strogostjo in pritiskom, smo prešli na t. i. permisivno vzgojo, ki v ospredje postavlja pozitivne vzgojne ukrepe. V prvi vrsti je to ljubezen, upoštevanje otrokovih pozitivnih sposobnosti in lastnosti. In v teoriji se seveda vse sliši krasno.

Kaj pa ta način vzgoje pogosto prinaša v praksi?

Namesto, da bi otroke podpirali, jih vse prepogosto ščitimo pred vsem. Pred vsemi novimi izkušnjami in odkritji. Ni več plezanja po drevesih, strganih hlač na kolenih ali krvavih nosov, ki so nastali v manjših pretepih, ni več od peskovnika blatnih hlač. Igrišča pred bloki samevajo, otroci se družijo preko družabnih omrežij, ne več na igrišču ali v parku, igranje

skupine otrok na travniku ali v gozdu pa spada že skoraj v »znanstveno fantastiko«. Otroka z vsem tem ščitimo tam, kjer ne potrebuje zaščite, po drugi strani pa ga ne podpremo pri običajnih konfliktih v njegovem okolju, torej tam, kjer bi podporo odraslih potreboval. Starši otroke zasipamo z materialnimi dobrinami, ne postavimo pa jim mej, ne načrtamo okvirjev obnašanja in ne vcepimo jim pravih vrednot. In takšni otroci seveda pridejo v vrtec in šolo, kjer so vzgojitelji in učitelji nemočni pri otrocih, ki se ne nadzirajo dovolj in se ne želijo učiti, kot tudi pri njihovih starših. Ko torej pridejo ti otroci v srednjo šolo ali celo dlje na fakulteto, pa se vsi kar naenkrat čudimo, kako zelo nesamostojni so. In potem, ko jim v otroštvu nismo postavljali nobenih mej in omejitev, od njega tako rekoč čez noč zahtevamo, da se postavi na lastne noge, da bo samostojen, odgovoren in zrel posameznik. Načrt staršev se seveda ne uresniči.

Vse pogosteje se delodajalci srečujemo s kandidati za zaposlitev, ki pridejo na razgovor z mamami ali očeti, ki bi se namesto njih najraje tudi pogovarjali s kadrovniki (in če bi se dalo, bi namesto svojega otroka tudi hodili v službo), mame svojim otrokom pišejo vloge za zaposlitev, izpolnjujejo potrebne obrazce in se namesto otroka pogovarjajo o začetku dela.

Kako torej vzgajati pravilno?

V zadnjega pol stoletja se je veliko spremenilo. Tradicionalne vloge so razpadle, ne le vloga moškega in ženske, ampak tudi očeta in matere, število otrok je manjše, življenje družine pa povsem drugačno. V takšnih razmerah se je težko znajti. Kar nekaj staršev je obtičalo v vlogi starša, ki ljubi otroka, a mu ne dovoli odrasti in se osamosvojiti.

Otroci živijo brez kazni, prisile mej in discipline.

Discipliniranje se nanaša na tri neprijetne stvari, ki jih morajo starši narediti, če želijo, da otrok odraste v delujočega odraslega. Prvič, starši zavrnejo tiste otrokove želje, za katere menijo, da so nesprejemljive ali neprimerne. Drugič, starši otroka prisilijo, da dela tudi neprijetne, a koristne stvari, kot je na primer pospravljanje igrač. Tretjič, starši kaznujejo otroka, ko ne spoštuje pomembnih pravil. Težavno pri discipliniranju je, da majhen otrok vse tri elemente discipliniranja doživlja kot neljubezen. Posledično starši otroku nudijo ljubezen brez discipline, s čimer se njihov otrok nauči, da je normalno, da je »središče sveta«, da so drugi dobri le, dokler mu služijo. S takšnim otrokom, žal, upravljajo njegove želje, ki jih on ne more nadzirati. Da bi otrok razvil samonadzor, saj brez njega ni odraslosti, ga morajo nadzirati

Debelejši in počasnejši

Primerjava nekaterih rezultatov testiranj za šolski Športno-vzgojni karton med obdobjema 1989-1992 in 2009-2012

Ali ste vedeli?

Primerjava rezultatov testiranj za šolsko-vzgojni karton kaže na upad fizičnih sposobnosti osnovnošolcev in na porast debelosti.

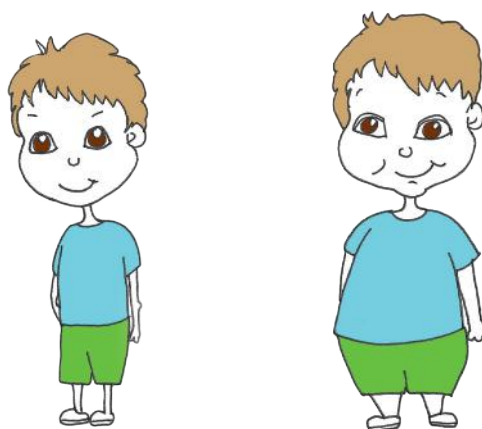
starši. Odrasli otroci to sprejemajo, ne želijo odrasti in ne prevzemajo odgovornosti. Celo pri štiridesetih ostajajo pri starših. Pomembno je, da o tem kritično razmišljamo, da bi uvideli, kaj je najbolje za izhod iz zmešnjave. Način vzgoje, ko otrokom nudimo samo pozitivne izkušnje, ker mislimo, da so slabe zanj travmatične in ga pred njimi poizkušamo obvarovati, je napačen, saj ga ne pripravi za samostojni in odgovorno življenje.

Pravilna vzgoja terja trud na začetku, ki pa se zelo obrestuje v naslednjih osemnajstih letih

Starši se moramo zavedati cilja naše vzgoje - pripraviti otroka na samostojno življenje v družbi. Ko v neki situaciji ne vemo, kaj storiti, se spomnimo cilja, saj mu lahko to pomaga pri sprejemanju odločitev.

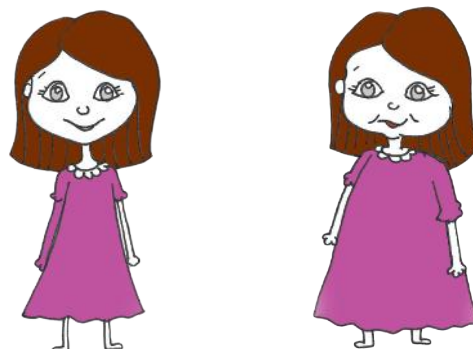
Osnove vzgajanja otrok so zelo enostavne in izhajajo iz formule ljubezen in disciplina

Dokler starši izhajajo iz te formule, ne bodo naredili napake, otrok pa bo zrasel v samostojno, odgovorno in ljubečo osebo, ki bo v službi zadovoljen in s katerim bo zadovoljen tudi delodajalec (in starejši sodelavci).

Fantje stari 10 let

	1989-1992	2009-2012
Kožna guba nadlahti	11,2 mm	13,7 mm
Skok v daljino z mesta	163,6 cm	155,5 cm
Vesa v zgibi	43,1 s	33,1 s
Tek na 600 metrov	160 s	169,4 s
Odstotek debelih	7,7 %	18,9 %

Dekleta stara 10 let

	1989-1992	2009-2012
Kožna guba nadlahti	12,5 mm	14,6 mm
Skok v daljino z mesta	154,6 cm	147,6 cm
Vesa v zgibi	31,5 s	29,9 s
Tek na 600 metrov	171,3 s	178,7 s
Odstotek debelih	4,6 %	11,2 %

Najpomembnejša je doslednost: če se nekaj dogovorite, se tega tudi držite

Ali ste vedeli?

Socialni in psihični razvoj mladih danes zelo zaostajata za biološkim. Povprečni Slovenec zapusti domače gnezdo šele pri 30, Slovenka pri 27 letih. Skoraj tretjina slovenskih mater živi z vsaj enim otrokom, starejšim od 25 let.

Otroci potrebujejo svojo igro in igro z vrstniki

Otrok si mora sam izbrati mesto, moramo mu dati vednost, da zmore, zna

Kako vzgajati otroke?

Tekst: Nina Potočnik

Opravični vzgoji otrok je napisanih na tisoče knjig, vendar nikoli ni bilo sprejetega konsenza, kateri način vzgoje je najbolj ustrezen. V nadaljevanju članka predstavljamo tri mnenja strokovnjakov s področja vzgoje otrok, ki v zadnjem času prejemajo največ pozornosti med starši. Katero je najbolj pravilno, ne zna povedati nihče. Edina prava odločitev je ta, da najdete stil vzgoje, ki vam ustreza.

Kompetentni otrok

Jasper Juul je družinski terapevt, ki opozarja, da je vzgoja dvosmerni proces, v katerem so otroci lahko kompetentni sogovornik staršem, ki morajo njegove želje in potrebe pri sprejemanju odločitev upoštevati. Uspešna vzgoja temelji na naslednjih štirih vrednotah: odgovornost, avtentičnost, enakovrednost in integriteta. Starši smo svojim otrokom vzor, saj njih ne učimo samo z besedami, temveč predvsem z osebnim ravnanjem. Jasper Juul ne daje receptov, jasnih napotkov, temveč bolj govori o filozofiji vzgoje.

Otrok, ki je otrok

Avtorja knjige "Zakaj postajajo naši otroci tirani?" Michael Winterhoff in Carsten Tergast poudarjata, da otroci niso pomanjšani odrasli, zato jih ne smemo in ne moramo enačiti enakovredno z nami ali našimi partnerji. Družba odraslih dandanes prekine svoj pogovor, če pred njih stopi malček z vprašanjem. Naenkrat utihnejo in se posvetijo njemu, namesto da bi vztrajali v svojem pogovoru in bi dobil otrok izkušnjo, da mora kdaj s svojo željo počakati. Sprašuje se jih za mnenje tudi o vprašanjih, katerim niso dorasli. Otrok mora doživeti svoje otroštvo in ne prehitro vstopati v svet odraslih. Zato je prevelika usmerjenost v otroke nesmiselna, obenem ni smiselno zanemarjanje lastnih potreb in želja, da se prilagodimo otroku.

V razmislek ...

- Cilj vzgoje je dati telesu in duši vso lepoto in popolnost, ki ju moreta imeti. / Platon
- Otroci niso nikdar posebno dobro poslušali starejših, so jih pa vedno zvesto posnemali. / James Baldwin
- Kdor pozablja, da je bil nekoč otrok, je slab vzgojitelj. / Marie von Ebner Eschenbach
- Če lahko daš sinu samo eno darilo, mu daj navdušenje. / B. Barton
- Nevzgojen človek je karikatura samega sebe. / Schlegel
- S strogostjo in prisiljevanjem ustvarimo hlapce. Zato menim, da z nasiljem nikoli ne moremo doseči tega, kar lahko z razumom, modrostjo in veščino. / Montaigne
- Cilj vzgoje ni učiti, kako zaslužiti kruh, ampak napraviti vsak grizljaj slajši. / James Angell
- Vzgoja ni priprava na življenje; vzgoja je življenje. / John Dewey

Viri:

Jasper Juul: Kompetentni otrok; Michael Winterhoff in Carsten Tergast: "Zakaj postajajo naši otroci tirani?"; Dr. Zdenka Zalokar Divjak: Vzgoja za smisel življenja in predavanje

Od starejših otrok se ne sme pričakovati, da bodo vedno oni tisti ki popustijo

Smisel vzgoje je priprava na življenje

Odgovoren otrok

Dr. Zdenka Zalokar Divjak poudarja, da se starši morajo zavedati svoje vloge in ne smejo zamenjati vzgoje z ljubeznijo. Medtem ko je ljubezen do otroka brezpogojna, pomeni vzgoja pogojevanje. Na svojih predavanjih daje različne smernice za vzgojo, nekaj najzanimivejših je predstavljenih v naslednjih točkah.

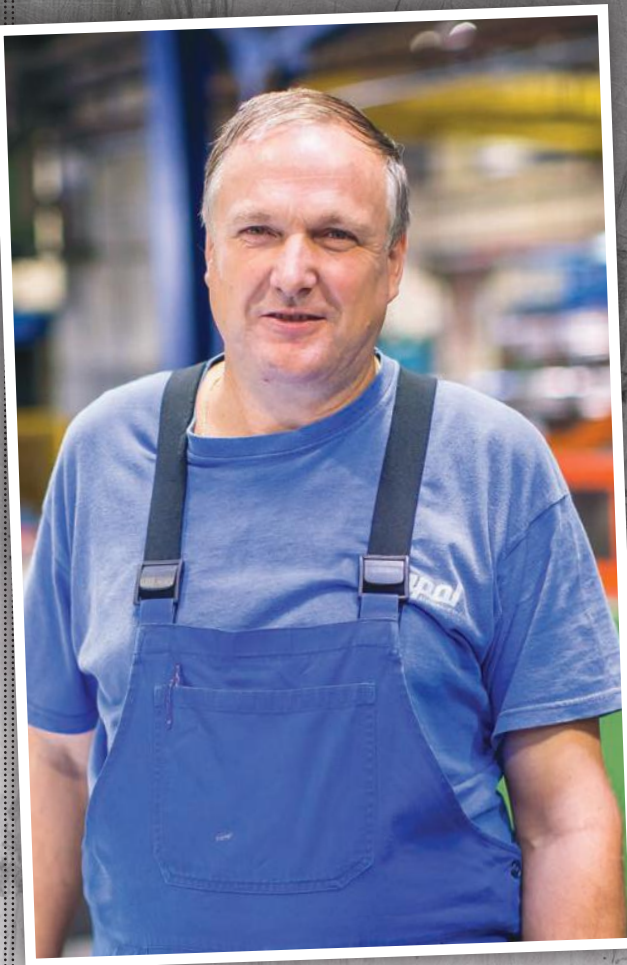
- 1.** Vzgoja **ZAHTEVA** reakcijo staršev na otrokovo vedenje: pohvalo ali kazen. Če kazni ne dajo starši, jo otroku da življenje, in kazen življenja je hujša!
- 2.** Najbolj pomembna je **DOSLEDNOST**, kar pomeni brez pogajanj. Če se nekaj dogovorimo, ne sme priti do spremembe dogovora. Vedno damo otroku možnost izbire in kar izbere, za to nosi posledice.
- 3.** Odnos do hrane: **ODRASLI** smo tisti, ki mu vzgojimo odnos do hrane. Iz hrane se otrok ne sme delati norca in **MI** izbiramo, kaj bo jedel. Če ne poje, mu damo možnost, da poje kasneje in rečemo: »Vidim, da sedaj nisi lačen, mi bomo kosilo pojedli, ti pa ga boš pojedel kasneje«.
- 4.** Obstajata dve vrsti joka: jok stiske in jok izsiljevanja.
- 5.** Starši želimo, da bi bil naš otrok uspešen. Kakor hitro je **USPEH** bolj pomemben od otroka samega, takrat starši prevzemamo odgovornost za šolo (delamo z njimi naloge, se z njimi učimo itd.). **ODGOVORNOST** je treba dati otrokom, s tem mu dajemo ljubezen.
- 6.** Starši moramo **UKINITI** mit o tem, da se je treba z otrokom ves čas ukvarjati. Preveč urejamo njihove stvari. Otroci potrebujejo svojo igro s svojimi vrstniki.
- 7.** Kadar sta dva otroka (en starejši, drugi mlajši), je potrebno, da starejši ne popušča vedno, češ, da je mlajši še neveden itd. S tem, ko damo mlajšemu prednost, trpi samopodoba starejšega.
- 8.** Negativne izkušnje **KREPIJO** otroke. Otrok mora pasti, mora občutiti tudi bolečino.
- 9.** Smisel vzgoje je: priprava na življenje: da otrok postane samostojna in odgovorna oseba (da je sposoben reševati svoje življenjske naloge). Samostojno pomeni, da otrok sam »stoji«. Tudi dojenčka ne smemo pobirati s tal, ko še ne hodi in se postavlja na noge. Samostojnost raste, ko sam opravi neko nalogo. Ne smemo delati namesto otroka.
- 10.** Otrok naj bi šel spat ob 20.00 iz dveh razlogov: prvič, ker je to dobro za duševni razvoj, hormon rasti, domišljjski svet, drugič, ker je večer čas za partnerja.
- 11.** Ne smemo mu vsega kupiti! Ne zato, ker ne bi hoteli – gre za princip – otrok ne sme vsega dobiti, ker tudi v življenju ne bo tako, da bi vse dobil.
- 12.** **STARI STARŠI** – dobrodošli, vendar staršem povzročijo v vzgoji svojih otrok ogromno težav, največkrat, ker dajejo potuho.
- 13.** Otrok nikoli ne sme imeti zadnje besede!

Druge zanimive knjige o vzgoji otrok:

- Zoran Milivojević: Mala knjiga za velike starše
- Dorothy Nolte: Otroci so podoba svojih staršev
- Barbara Coloroso: Otroci so tega vredni
- Marko Juhant in Simona Lev: Varuh otrokovih dolžnosti
- Antette Kast – Zahn: Vsak otrok se lahko nauči pravil
- Elizabeth Pantley: Zakladnica nasvetov za starše

Otrok mora nositi odgovornost za svoje odločitve

Jože Pregl, Impol PCP

Izobrazba: preoblikovalec kovin
Domače mesto: Sp. Prebukovje
Zaposlen v skupini Impol od: 1979
Trenutno DM: upravljalec stiskalnice
Kaj te je pripeljalo sem?

Sicer sem v osnovi po poklicu slikopleskar, vendar sem se takoj po opravljenem vojaškem roku zaposlil v Impolu. Nato sem opravil tudi prekvalifikacijo in pridobil ustrezno izobrazbo.

Kaj ti je všeč pri tvojem delu?

Všeč mi je raznolikost, pa tudi to, da se dobro razumemo.

Družina?

Imam dva otroka, sina in hčerko.

Kako napolniš svoje baterije?

Prosti čas najraje preživim z vnuki ali se odpravim na kakšen sprehod v gozd.

Najljubša hrana?

Domača hrana.

Kako bi se opisal s tremi besedami?

Miren, delaven in vedno pripravljen pomagati.

Misel za zaposlene?

Pomembno je, da delo dobro opravimo in vzdržujemo dobre odnose med seboj.

Robert Hribernik, Impol LLT

Izobrazba: avtomehanik
Domače mesto: Slovenska Bistrica
Zaposlen v skupini Impol od: 2012
Trenutno DM: talilec
Kaj te je pripeljalo sem?

Predvsem želja po ureditvi življenja, saj sem pred tem opravljal delo avtoprevzonika in sem si želel bolj urejen ritem.

Kaj ti je všeč pri tvojem delu?

Všeč mi je to, da imam sedaj urejen delovni ritem, pa tudi to, da je tukaj vedno kaj novega.

Družina?

Imam dva otroka, hčerko staro deset let in sina, starega osem let.

Kako napolniš svoje baterije?

Veliko časa preživim z otroci, rad se vozim s kolesom in v prostem času poskrbim tudi za okolico hiše.

Najljubša hrana?

Meso z žara in ocvrto pa seveda sladkarije.

Kako bi se opisal s tremi besedami?

Dobre volje, pripravljen pomagati in družaben.

Misel za zaposlene?

Zaupaj in verjami vase ter vztrajaj pri svojih ciljih.

Branko Vrbek, Impol FT

Izobrazba: kmetijski mehanik

Domače mesto: Ošelj

Zaposlen v skupini Impol od: 1995

Trenutno DM: odpremnik

Kaj te je pripeljalo sem?

V Impolu sem se zaposlil kar takoj po šoli, začel sem v Unidelu, nato pa delo nadaljeval v Impolu FT.

Kaj ti je všeč pri tvojem delu?

Pri delu sodelujem pri odpremi izdelkov, moje delo je razgibano in tudi odnosi med sodelavci so dobri.

Družina?

Imam sina, ki je star 12 let in je mladi smučarski skakalec.

Kako napolniš svoje baterije?

Pozimi zelo rad smučam, preostai čas pa namenjam treningom s sinom, kjer mu veliko pomagam.

Najljubša hrana?

Palačinke z marmelado.

Kako bi se opisal s tremi besedami?

Delaven, za hece, se pa tudi hitro razjezim.

Misel za zaposlene?

Treba je vztrajati in nikoli obupati.

Milan Polanec, Impol FT

Izobrazba: ključavničar

Domače mesto: Razgor, Žabljek

Zaposlen v skupini Impol od: 1987

Trenutno DM: delovodja

Kaj te je pripeljalo sem?

Najprej sem delal v podjetju, kjer je bilo veliko terenskega dela, zato sem želel najti zaposlitev drugje in prišel sem v Impol.

Kaj ti je všeč pri tvojem delu?

Delo je raznoliko in zahtevno, vendar se vedno nekaj dogaja. Največ težav rešimo s pogovorom.

Družina?

Imam hčerko in sina pa tudi dve vnukinji, ki jima rad namenim veliko časa.

Kako napolniš svoje baterije?

Zelo rad kolesarim in hodim v gore (vedno nad 2.000 metrov). Pa tudi okoli hiše se kaj najde za postoriti.

Najljubša hrana?

Domača hrana.

Kako bi se opisal s tremi besedami?

Miren, zabaven, po potrebi tudi strog.

Misel za zaposlene?

Pomembno je, da je kolektiv strpen, se razume in drži skupaj.

Gremo v hribe

JALOVEC, 2.645 m

Tekst in foto: Marko Žunec

- Izhodišče: Vršič (1.611 m)
- Višinska razlika: 1.035 m
- Zelo zahtevna označena pot
- Čas hoje: 6:00 h
- Zemljevid: Jalovec in Mangart 1:25.000
- Koča: Zavetišče pod Špičkom (2.064 m)
- Primeren čas: v kopnih razmerah
- Oprema: čelada, plezalni pas, samovarovalni komplet

Težavnost:

Orientacija:

Napornost:

Opis:

Jalovec je za mnoge in tudi zame najlepša gora v Sloveniji. Zaradi oblike in lepote je njegova podoba uporabljena tudi na emblemu slovenske planinske zveze. Prvi vzpon na vrh je zabeležen v letu 1875. Vzpona ne smemo podcenjevati, saj je le-ta zelo zahteven in je zanj potrebno kar nekaj pohodniške kilometrine.

Zanimivost: O Jalovcu je bilo že veliko zapisanega, a najlepše je zapisal Evgen Lovšin, ki pravi: »Če je Triglav očak, potem je Jalovec fant od fare med Julijskimi vrhovi!«

Razgledi:

- SEVER: Mangart, Mali Koritniški Mangart, Vevnica, Kotova špica ...
- JUG: Veliki Ozebnik, Špiček, Bavški Grintavec ...
- VZHOD: Log pod Mangarto in dolina Loška Koritnica, Loška stena ...
- ZAHOD: Dolina Tamar, Velika Dnina (Travnik, Zadnja Mojstrovka, Velika Mojstrovka) ...

Opis poti:

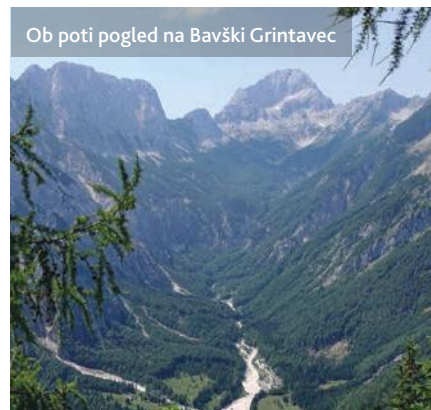
Parkiramo na Vršiču (parkirnina 3 €) in se podamo proti hiški, kjer prodajajo spominke. Pot nadaljujemo spuščajoči se po ozki stezici, kjer opazimo skalo z napisom Jalovec. Po spustu čez manjše melišče preidemo v pas grmičevja in redkega gozda. Sledita skalna skoka, katera prečimo s pomočjo jeklenic. Nadaljevanje poti poteka po ozki potki po južni strani "Velike Dnine", malo po jasah, malo po gozdu. Po slabih dveh urah hoje pridemo do prvega razpotja v gozdu, kjer nadaljujemo v smeri proti zavetišču pod Špičkom. Sledi še par minutk gozde potke, nakar preidemo v skalnat svet. Na levi strani opazimo manjši studenec, kateri ob vročih dneh usahne. Nadaljujemo s strmim vzponom med skalami in rušjem in pridemo do novega razpotja (levo dolina Trente, ravno zavetišče). Nadaljujemo ravno in po dobrih 45 minutah pridemo do razpotja pod zavetiščem (levo zavetišče, desno Jalovec). V kolikor si zaželimo počitka in lahkotnega sedenja pred zavetiščem, se usmerimo levo do zavetišča, če ne pa nadaljujemo desno proti Jalovcu. Prečimo melišče in preidemo v steno. Sledi manjše poplezavanje po severovzhodnem pobočju Velikega Ozebnika, kjer so nam v pomoč klini in jeklenice. Kar hitro strmina popusti in pred nami zagledamo Jalovec. Sledi še prečka in ozek kamin in že smo na visokogorski ravnici med Velikim Ozebnikom in Jalovcem, imenovani Jezerce. Sledi lahkotnih par minutk hoje in že smo v steni Jalovca. Na določenih mestih dobro varovan in kar izpostavljen vzpon nas pripelje na greben, katerega se držimo vse do vrha.

Jugovzhodna stena

Zavetišče pod Špičkom

Ob poti pogled na Bavški Grintavec

Bistriški vintgar v prenovljeni podobi

Akcija skupine Impol v sodelovanju s prostovoljci

Tekst: Nina Potočnik

Ob praznovanju 190-letnice je skupina Impol namenila sredstva za ureditev poti v Bistriški vintgar. Bistriški vintgar je izdolbel potok Bistrica, ki je še danes izredno pomemben za obratovanje Impolove proizvodnje. Obenem je Bistriški vintgar pomembna točka za športne navdušence in rekreativce. S polepšanjem poti želi Impol prispevati k razvoju lokalne skupnosti, obenem pa se simbolično zahvaljuje potoku za njegove vire. V sklopu projekta so se ob poti od vznožja do Rimskega kamnoloma postavile klopi, zamenjale deske na brvi, na delu, kjer je večja mlaka, se je postavila brunčana pot. Na nasprotni strani brega Rimskega kamnoloma zdaj stoji miza z dvema klopema, informativna tabla s predstavitvijo kamnin in didaktična igrice za otroke.

Sredstva za ureditev poti je financirala skupina Impol, medtem ko so postavljena in ureditvena dela izvedli prostovoljci. V delovni akciji, ki je potekala 11. avgusta, je sodelovalo več kot 20 ljudi. Med njimi so bili zaposleni iz skupine Impol, člani sindikata Skei Impol, člani Planinskega društva Slovenska Bistrica in tudi drugi prostovoljci. Pri sami zasnovi projekta je veliko prispeval tudi Zavod RS za varovanje narave, pri pridobivanju dovoljenj pa je pomagalo podjetje Ideaal. Vsem se iskreno zahvaljujemo za prispevek in pomoč.

Uradna otvoritev urejene poti bo v petek, 11. septembra. Zaposleni iz skupine Impol ste vabljeni, da se 28. avgusta udeležite tudi nove discipline v sklopu športnih iger, v kateri se boste pomerili v hoji v hrib. Pot bo potekala od vznožja Bistriškega vintgarja do Ančnikovega gradišča.

Na pomoč so priskočili tudi planinci

Mimoidoči obiskovalci so bili navdušeni

Prostovoljci so bili pridni, da se je »kar kadilo«

Dokazali smo, da v slogi je moč!

Poučna maketa o kamninah bo pritegnila marsikoga

Prostovoljci z izvajalci del pri Rimskega kamnolomu

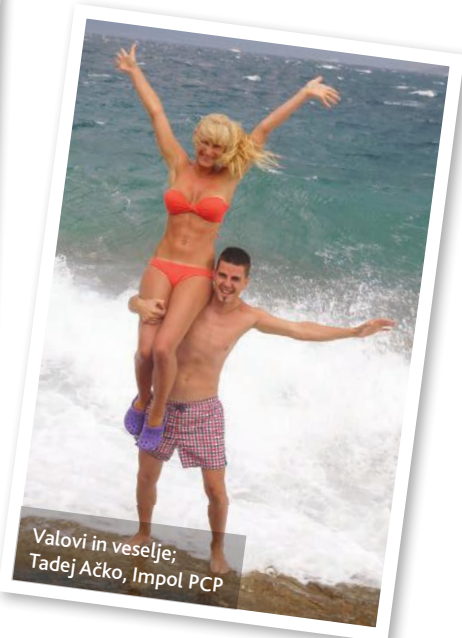
Pot čez most odslej brez skrbi - zanj je poskrbela ekipa, ki je uredila spodnji del vintgarja

Ko štajerc prime za mačeto;
Aleš Pajek, Impol LLT

Počitnice po socialistično;
Simona Kolar, Kadring

Valovi in veselje;
Tadej Ačko, Impol PCP

Med navijači 46-ke; Teja Iskra, Impol R in R

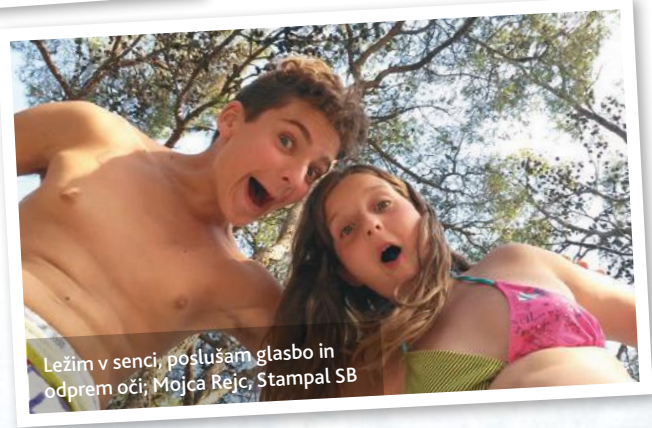

Matija svetuje: »Pitje alkohola
povzroča dehidracijo, raje si privoščite
sladole!«; Aleš Brumec, Impol PCP

Poletni utrinki

Tre Cime, Matjaž Malenšek, Impol FT

Ležim v senci, poslušam glasbo in
odprem oči; Mojca Rejc, Stampal SB

Galebi uživajo; Tatjana Ozimič, Impol FT

Tudi na dopustu migamo in švi-
camo; Barbara Jošt, Stampal SB

Podmladek DPZ-ja na Veliki
planini; Zoran Perpar, Rondal

Neustrašni ribič;
Vili Rup, Impol FT

NAGRADE: Vsi pošiljatelji fotografij boste za nagrado prejeli **bon trgovin Mercator v vrednosti 20 evrov**. Bone prevzamete v kadrovski službi.

Kakec pripoveduje

Analiza blata vam lahko pojasni, kaj se dogaja v vašem telesu in opozori na morebitne bolezni

Kaj pove oblika?

Trdi mali fižolčki

Manjka vam vlaknin in tekočine. Pijte več vode in pojedite več sadja in zelenjave.

Gladki poldogovati, a ločeni koščki

Ni slabo. Precej pogosto pri tistih, ki opravljajo potrebo večkrat na dan.

Klobasa z izboklinami

Ni tako hudo, vendar kljub temu povečajte uživanje vode in vlaknin.

Puhasti delčki, mehka tekstura

Ste na meji normalnega, saj tovrstna oblika kaže na možnost pojava diareje.

Klobasa z izboklinami na površju

To je normalno, vendar izbokline vseeno opozarjajo na to, da ste zaužili premalo vode.

Vodena mlaka

Imate diarejo. Najpogostejši razlog za nastanek so infekcije, s pomočjo diareje se telo čisti. Pijte dosti tekočine, da nadomestite izgubljeno vodo iz telesa.

Gladka in mehka klobasa

Optimalno! Vse je v najlepšem redu.

Mehak, a lepljiv

Preveč olja v blatu lahko pomeni, da ima vaše telo težave z absorpcijo maščob.

Vir: HealthWorks.my

Kaj pove barva?

Rjava

Povsem normalno. Blato je praviloma rjave barve.

Črna

Možno je, da ste pojedli preveč vitaminov, železa ali podobnih dodatkov. Lahko pomeni tudi notranje krvavitve zaradi razjed ali raka.

Zelena

Pomeni lahko, da ste pojedli preveč hrane zelene barve. Lahko pa tudi nakazuje na to, da hrana potuje prehitro skozi vaš prebavni sistem.

Rumena

Mastno, smrdljivo blato kaže na to, da imate preveč maščob v blatu. Možna so tudi težave z absorpcijo ali pa celiakija.

Belo-siva

Obarvanje lahko povroči določena zdravila ali pa večje težave z žolčem. Priporočljivo je obisk zdravnika.

Rdeča

Vsak pojav krvi v vašem blatu je lahko nevaren. Nujno obiščite zdravnika.

Ukrejajmo preventivno: program Svit lahko reši življenje!

Tekst: Asist. Olivera Stanojević Jerković, dr. med. spec., koordinatorica programa Svit v Podravju

Zakaj se vključiti v program Svit?

Program Svit si prizadeva za odkrivanje raka debelega črevesa ali danke v tako zgodnji fazi, da z ustrezno odstranitvijo maligne tvorbe pride do popolne ozdravitve. Pravočasno odkritje pripomore k zmanjšanju obolevnosti in smrtnosti.

Program je zelo učinkovit, ker uporablja preprost, a zelo občutljiv test za odkrivanje krvavitve v blatu, ki je neopazna s prostim očesom. Slednje

je opozorilo, da je potreben temeljit pregled črevesa s kolonoskopijo. Sele ta pregled dokončno ugotovi pravo stanje, hkrati pa je možno ob takim diagnostičnem postopku v večini primerov tumor tudi odstraniti.

Komu je namenjen in kako poteka?

Program je namenjen moškim in ženskam, stari med 50 in 74 let, z urejenim osnovnim zdravstvenim zavarovanjem, ki ne kažejo nobenih bolezenskih znakov. Le-ti prejmejo vabilo v program po pošti na naslov

stalnega bivališča. Dodatnih finančnih stroškov posameznik nima. Po vključitvi v program oseba prejme navodila in komplet za odvzem vzorca blata.

Program Svit v Impolu

V drugi polovici septembra vam bo v jedilnici IC Impol na voljo predstavitev programa Svit. Ogleдали si boste lahko model debelega črevesa, skozi katerega se boste lahko sprehodili in se seznanili z vsemi bolezenskimi spremembami, ki se lahko pojavijo v debelem črevesu. **Vljudno vabljeni!**

Imate vprašanje

Vprašanje št. 1

Ko me je policist ustavil zaradi prekoračitve hitrosti, se je zelo grdo obnašal. Zanima me, ali se lahko kje pritožim, če menim, da je policist z mano grdo ravnal?

Odgovarja: Rebeka Tramšek

Vkolikor se posameznik ne strinja z dejanjem ali opustitvijo dejanja policista pri opravljanju policijskih nalog, ki bi lahko pomenilo kršitev človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, se lahko najkasneje v 45 dneh po dogodku pritoži na Ministrstvo za notranje zadeve. Pritožbo lahko na ministrstvo vloži v pisni obliki, ustno na zapisnik ali elektronsko na uradni e-naslov ministrstva. Pritožba mora biti razumljiva in mora vsebovati:

- osebno ime ter naslov stalnega in začasnega prebivališča pritožnika,
- podatke o morebitnem pooblaščenцу pritožnika,
- naslov za vročanje, ki lahko vsebuje tudi druge podatke (elektronski naslov, telefonska številka),
- kraj, čas in opis dejanja ali opustitve dejanja policista pri opravljanju policijskih nalog, ko naj bi bile kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine,
- morebitna dejstva in dokaze (fotografije, dokumente), na katerih temelji pritožba,
- in podpis pritožnika.

Pri ugotavljanju kršitev človekovih pravic ali temeljnih svoboščin se kot pritožbeni razlogi upoštevajo predvsem navedbe o:

- opustitvi oziroma neukrepanju policistov,
- uporabi prisilnih sredstev,
- uporabi policijskih pooblastil ter komunikaciji, ki se kaže v nedostojnem in nekorektnem odnosu.

V pritožbenem postopku se ugotavljajo okoliščine izvedbe

policijskega postopka in uporabe policijskih pooblastil, ne ugotavlja pa se, ali je oseba, ki je vložila pritožbo, storila kaznivo dejanje oziroma prekršek ali ne.

Povzeto po brošuri Ministrstva za notranje zadeve, dostopni na http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/SOJ/word/2014/NKpritozbe_na_policijo/brosura11.pdf

Nad neustreznim ravnanjem policistov se lahko pritožite na Ministrstvo za notranje zadeve

Vprašanje št. 2

Zasledil sem, da uživanje maščob le ni tako nezdravo in da nekatere diete celo zapovedujejo uživanje večje količine maščob. Je to res dobro?

Odgovarja: Urša Zidanšek

V zadnjih letih so mediji začeli opozarjati na izsledke raziskav, ki pravijo, da ljudje, ki jedo veliko masla in smetane, prežgodnji smrti niso podvrženi nič bolj kot preostali. Tako je namreč pokazala raziskava objavljena v reviji *British Medical Journal*.

Vse od leta 1983 smernice nutricionistov svetujejo, naj zmanjšamo vnos maščob na 30 odstotkov vse zaužite energije, nasičenih maščob pa na 10 odstotkov zaužite energije. Hkrati pa (ker telo vendarle potrebuje energijo za delovanje) naj povečamo količino zaužitih ogljikovih hidratov. Več ogljikovih hidratov daje ljudem trenutno potešitev, ki pa ne traja več kot 30 minut (toliko namreč potrebuje telo, da prebavi liter kokakole). In prav v tem času statistike beležijo začetek dveh epidemij: debelost in sladkorna. Vse več zadnjih raziskav kaže, da nasičene maščobe niso tako slabe, kot smo mislili. Strokovnjaki iz Univerze

McMaster University v mestu Hamilton v Kanadi so raziskovali povezave med nasičenimi maščobami in različnimi zdravstvenimi težavami. Nikakršne povezave niso uspeli dokazati med nasičenimi maščobami in koronarno srčno boleznijo, boleznimi srca in ožilja, ishemično kapjo ali sladkorno boleznijo tipa 2. Povezave ni bilo niti med splošnim tveganjem za prežgodnjo smrt.

Ena izmed diet, ki zagovarja uživanje maščob, je dieta LCHF (malo ogljikovih hidratov, veliko maščob). Pri tej dieti lahko jeste: meso, ribe, jajca, zelenjavo, ki raste nad tlemi, naravne maščobe (kot je denimo maslo). Izogibati pa se morate: sladkorju (še posebej sladkim pijačam) in škrobu (kot so kruh, testenine, riž in krompir). Seveda tudi pri takšnem načinu prehranjevanja obstajajo nasprotniki, ki pravijo, da bi bilo nespametno omenjena odkritja interpretirati tako, da je sedaj kar v redu jesti veliko ma-

Zdrave maščobe

stnega mesa, stepene smetane in na kupe masla. Zdravo razumsko torej lahko rečemo, da se je glede prehranjevalnih navad dobro poučiti iz različnih virov in hkrati ugotoviti, kaj vašemu telesu najbolj ustreza.

Vprašanje št. 3

Razmišljam o nakupu kolesa. Na kaj moram biti pozoren?

Odgovarja: Urša Lapajne Geisler

Prva stvar, ki jo morate vedeti pri nakupu novega kolesa, je, za kaj boste kolo uporabljali. Gorsko kolo je najbolj primerno za vožnjo po makadamskih cestah, travnikih in gozdovih. Širše

pnevmatike in amortizerji na asfaltu niso koristni. Cestno kolo je na drugi strani namenjeno le hitri vožnji po asfaltu, saj ima zelo ozke in gladke gume. Ni priporočljivo za vožnjo v vsakem vremenu in zna biti neudobno. Potem pa so tukaj še trekning kolesa, ki so kombinacija obeh prej navedenih tipov. Imajo nekoliko širše in bolj profilirane pnevmatike od cestnih, tako da so primerni za vsakdanjo vožnjo v službo in rekreativno vožnjo (tudi za daljša popotovanja), pri čemer lahko tudi zaidete z asfalta. Mestno kolo pa je večinoma namenjeno uporabi v mestu, zato imajo manj prestav in več dodatne opreme (blatniki, košara, luči).

Vsekakor vam priporočamo, da kolesa ne kupite v velikih marketih, čeprav zna biti tam kolo nekaj evrov cenejše kot v specializiranih trgovinah, saj boste po nakupu v velikih centrih praktično brez pomoči, če se na kolesu kaj pokvari. Dober servis kolesa, ki ga dobite pri nakupu v specializiranih trgovinah, je zlata vreden. Upoštevajte tudi, da je žensko kolo narejeno za ženske, moško pa za moške, saj se precej razlikujeta okvir in sedež kolesa. Razmislite tudi, kakšno dodatno opremo potrebujete (luči, odsevniki, torbice, blatniki, ogledalo) in seveda ne pozabite na najpomembnejši del – čelado zase. Pa srečno vožnjo!

Kolo za mestne navdušence

Vas morda zanima, kako so gradili egipčanske piramide, ali pa bi morda želeli izvedeti, kaj napoveduje nova zakonodaja? **Imate vprašanje?** Pošljite nam ga na uredništvo Metalurga. Potrudili se bomo in za vas poiskali odgovore. Vprašanja lahko pošljete tudi anonimno. Slike pri vprašanjih so simbolične.

Trendi Metalurg

10. vzpon na Tri kralje

Športno društvo Tinje vas vabi, da se zadnjo nedeljo v avgustu (30. 8.) udeležite 10. jubilejnega vzpona na Tri kralje. Na pot se lahko podate **peš ali s kolesom**. Prijave sprejemajo na spletni strani: www.sd-tinje.com. Obljubljajo zabaven športno rekreacijski dogodek!

Oddih

Tako imenovane city break destinacije niso novost, vendar pa vsak letni čas postreže s svojimi trendi. To jesen se splača obiskati Dublin, Milano, Reykjavik, Stockholm in Kopenhagen.

Na krožniku

Čeprav se bo poletje poslovilo, to ne pomeni, da se moramo odpovedati lahkim poletnim jedem. Še vedno si lahko privoščimo najrazličnejše solate, zelenjavne jedi in sadje vseh vrst. Ne pozabite na buče, kmalu pa nam bo zadišal tudi kostanj.

Vabilo

Ob zaključku **18. športnih iger vas v soboto, 5. 9. 2015, ob 14.00** še posebej toplo vabimo na **dvorec Štatenberg**, kjer bomo med drugim proslavili tudi 190 obletnico delovanja Impola. **Vabljeni, da se nam pridružite v čim večjem številu!**

Za dušo

V SNG Maribor se vrača muzikal Cvetje v jeseni. 70. uprizoritev bo 1. septembra, glede na odzive gledalcev preteklih predstav pa gre za dogodek, ki ga je škoda zamuditi. Vstopnice se začnejo pri 20 evrih, na voljo pa so vam na blagajni SNG ali pa preko spletnega portala Eventim.si.

Čevlji

Čevlji letošnje jeseni bodo postregli z veliko mero inovativnosti, pa tudi s kančkom šokantnosti. Med ključnimi modnimi trendi letošnje jesenske sezone so "viktorijanski" salonarji in škornji z vezalkami, "kosmati" čevlji, oprjeti škornji, škornji z resicami in obutev v zanimivih barvnih kombinacijah.

				IMPOL	DNEVNI METULJI Z OČESCI NA KRILIH	INDUSTRIJ. KRAJ V SPODNJI AVSTRIJI	ANTIČNO IME REKE ANIENE VITALJI	FR. FILOZOF IN MISLEC	SREDNJA DOBA TERCIARJA	GORA NAD MARTULJ-KOM	PEVKA ALENKA SMID	DALJŠA DOBA	FR. PIONIR FOTOGRAF. (FELIX)	NASLOVNI JUNAK VERDIJEVE OPERE	NEKD. JUG. TENISALKA (MONIKA)	MONOPOL. ZDRUŽENJE PODJETIJ
				KRITIČNO IN ODGOVORNO RAVNANJE												
				DELAVEC V KINU												
				GLASBENIK G. JURIN												
IMPOL	SL. ETNOLOG (NIKO)	AFRIŠKA ANTILOPA Z DOLGIMI ROGOVI	ZBIRKA UMETN. DEL MESTO V NEW MEXICU									MESTO V J. FRANCIJI				
ROJSTNI KRAJ PREZIH. VORANCA							ANTON NANUT			POZNAVALEC LEPEGA	PREDSTOJ. KAPITLJA					
BUDILKA ALI ŠTOPARICA				PREBIVALCI IRSKE			AM. PIS. (JAMES M.)			IT. PIS. (UMBERTO)			RUSJA-NOVA LETALA	VILICE ZA RIBOLOV	PLIN ZA SVETLOB. CEVI	RIBJE JAJCECE
NEKDANJI ČILENSKI TENISALC (MARCELO)						BIVŠA IT. ATLETINJA										
ODPRAVNIK, EKSPEDITOR						POSA-MEZNIK										
ODELNIK, EKSPEDITOR																
TONI SVETINA			DEL NJIVE, LEHA					ZAPUSTNIK, OPOROČNIK								
IMPOL	SEZNAM NAZIVOV	STRUPEN PLIN	JAPONSKO OBLAČILO				LOBANJSKA KOST						NEMŠKA PESNICA SEIDEL			
BALETNIK OTRIN				UVODNA GLASBA H KAKI ODDAJI	PREISKOVALNI URAD ZDA											
TELEVIZIJSKA MOK					ARSEN DEDIČ: NE DAJ SE	RICHARD GERE										
EVA MOŠKON			LUKA V BOLGARJI	TONOVSKI NACIN		ŽENSKAJZ VIS. DRUŽBE										
IMENSKA VREDNOST																
ČLOVEK IZ TUJINE																
AMFITEATER V STAREM RIMU																GESLO KRIŽANKE

Nagrajenci križanke Metalurg 3/2015:

1. bon za 40 evrov: Brigita Berdnik, Impol FT
2. bon za 40 evrov: Matej Škorjanc, Impol LLT
3. bon za 40 evrov: Ernest Fišinger, upokojenec

Nagrajenci nagrade prevzame v tajništvo Kadrinja v upravni stavbi.

Geslo tokratne križanke pošljite v uredništvo Metalurga do 10. oktobra 2015.

Trije izžrebani nagrajenci boste prejeli vsak **bon za Mercator v vrednosti 40 evrov.**

Menjamo folijo za vic

Spoved

Ker je Ivan veliko grešil, je šel k spovedi v cerkev. Ko ga je župnik vprašal, kaj je takega naredil, je Ivan povedal, da sta z dekle Nežiko tiščala skupaj svoje spolne organe in se drgnila, vendar notri ga pa ni dal. Župnik mu pove, da je to isto, kot bi ga dal not! Župnik mu naloži pokoro, da mora dati za cerkvene potrebe 50 euro v škatlo pri oltarju!

Naslednjo nedeljo po maši župnik pokliče Ivana naj malo počaka in mu pove, da v škatli ni bilo 50 euro, kot sta se dogovorila. Takrat Ivan pove, da je vzel 50 euro iz denarnice in z njimi podrgnil škatlo pri oltarju, ker je to isto, kot bi jih dal not!

Prispeval: Franc Kaukler

Špricer

Pride škrtavi Gorenc Jože na obisk k Dolencu Francu. Franc ga vpraša, kaj bo pil. Jože mu odgovori, naj mu naredi špricer: pol vina in pol vode, ampak vina naj da malo več!

Prispeval: Franc Kaukler

Folije prevzame v tajništvo Kadrinja.

Najlepša

Ali veste, katera je najlepša bolezen na svetu? Skleroza. Nič ne boli, pa vsak dan izveš kaj novega.

Prispevala: Zmagica Capl

Ekskluzivna ponudba kreditov za Impolčane in Impolčanke

**AKCIJA
VELJA DO
31. 12. 2015**

Za uresničitev malih in velikih želja:

- ✓ Ugodnejša obrestna mera
- ✓ Daljša odplačilna doba
- ✓ Nižji stroški odobritve

Vaša zgodba. Vaša banka.

☎ 080 22 65

✉ info@sberbank.si